

แก้เวทนา

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๒

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

โยม ๑ : ที่นี้จนกระทั่งถึงมาจนบัดนี้นะคะ ทุกวันนี้ที่โยมอยู่ได้อย่างไม่ทุกข์ ก็เพราะว่าเราเห็นสิ่งในโลกทั้งหมดนี้นะมันไม่มีคุณค่า ไม่มี ความหมาย ไม่มีอะไรยิ่งไปกว่าธรรมะ นะคะ

หลวงพ่ : ธรรมะนี่จริง เรื่องนี้เราเห็นจริงด้วย อันนี้เพียงแต่ที่มานี้เพราะว่า อย่างเวลาโยมพูดนี้ เราจะฟังโยมพูด แต่สำหรับเรา เวลาที่ถูกศิษย์มาหาเราจะถามเลยว่า “มาจากไหน มาจากใคร”

ถ้ามาจากใครนี่เราจะถามประจำ อย่างเช่นโยมคนนี้มาหาเรา เราจะถามว่ามาจากอาจารย์องค์ใด ถ้าอาจารย์องค์ใด พอเขาบอกอาจารย์ปั๊บ เราจะรู้เลยว่าเขาได้รับข้อมูลอะไรมา เพราะอะไรรู้ไหม เพราะเราไม่ได้ดูที่โยมด้วย “แต่เราดูที่อาจารย์ของโยม” เพราะอาจารย์องค์นั้นเขาสอนอะไรกันมา

โยม ๑ : ท่านอาจารย์คะ แต่โยมก็ไม่ได้มีอาจารย์ที่ไหน ก็หลวงตาเป็นอาจารย์โยม

หลวงพ่ : ถ้าบอกว่าหลวงตาเป็นอาจารย์ แต่หลวงตาไม่ได้สอนอย่างนี้ ที่นี้ถ้าไม่สอนอย่างนี้ เพราะคำพูดนี้มันก็เหมือนทฤษฎี คือแนวทางนี้มันจะเข้ากับแนวทางนี้ แนวทางนี้จะเข้ากับแนวทางนี้

ที่นี้คำพูดอย่างนี้ คำพูดแบบโยมนี มันมีอาจารย์องค์หนึ่งบอก ว่า “อะไรก็สักแต่ว่า”

โยม ๑ : ค่ะ สักแต่ว่า ใช่

หลวงพ่ : พอทุกอย่างเป็นสักแต่ว่า พอเริ่มการสักแต่ว่า ทำอะไรก็เป็นสักแต่ว่า ธรรมะเป็นสักแต่ว่า ทุกอย่างเป็นสักแต่ว่า อริยสัจเป็นสักแต่ว่า ผมเป็นอริยสัจ ผมเป็นอริยสัจ... ไม่ใช่! ถ้า

เป็นการสักแต่ว่า ของที่เป็นสักแต่ว่ามันต้องเป็นพระอรหันต์พูด แต่ถ้าเป็นปุถุชนพูด มันจะเป็นสักแต่ว่าไม่ได้

อย่างเช่นชีวิตนี้ เห็นไหม เขาบอกว่าชีวิตนี้เป็นสมมุติฯ ไซ้! เราบอกว่าชีวิตนี้เป็นสมมุติ ถ้าเป็นพระอรหันต์พูด แต่ความจริงนะ “ชีวิตเป็นความจริงไว้อย!”

ถ้าชีวิตเป็นความจริง เราจึงตามสมมุติฯ ถ้าชีวิตไม่เป็นความจริง แล้วเราต้องทำอะไร เราโศกเศร้าทำไม ทำไมพ่อแม่ต้องเลี้ยงเรา “มันจริงตามสมมุติ” ก็บอกว่าเริ่มต้นนี้ เราต้องจริงจังกับมันก่อน หลวงตาสอนอย่างนี้

หลวงตาบอกว่า “ใครจะมาหละหละไม่ได้นะ ใครทำอะไรโดยพลการไม่ได้ ต้องทำด้วยความจริงจังก่อน”

ความจริงจัง พอเราไปจริงจังกับมัน ทางโลกเขาบอกว่า “นี่คือความจริงจังกับมัน” ถ้าความจริงจังกับมัน เพราะเราทำจริงจังกับมัน เราถึงได้ความจริงมา พอเราได้ความจริงมา “คือความจริงมันเห็นความจริง”

อย่างที่พูดนี้เห็นไหม “จิตจริงใจ” เพราะถ้าจิตมันไม่จริงนะ เราจะเป็นอย่างไรก็แล้วแต่ จิตเราไม่จริง เราเห็นอาการอย่างไร ก็อาการอย่างนั้นปลอมหมด เห็นไหม แม้แต่จิตสงบนี้ก็ยังไม่จริง จิตเป็นสมาธิก็จิตไม่จริง “เพราะจิตนั้นมันเป็นเหมือนหินทับหญ้า”

พอหินทับหญ้านี้มันออกไปวิปัสสนา “การวิปัสสนา” มันเท่ากับไปแก้ปัญหาดัวจิตด้วย วิปัสสนาไปแล้วมันปล่อยเข้ามา มันแก้ถึงดัวจิตด้วย จิตจากที่ไม่จริง มันจะจริงขึ้นมาเรื่อยๆ เพราะสิ่งที่สกปรกมันจะออกไปเรื่อยๆ

เวลาถ้ามันจริงนะ หลวงตาสอนอย่างนี้ เวลามันจริงขึ้นมา “เวทนาก็เป็นจริงของ เวทนา จิตก็เป็นจริงก็จิต ทุกข์ก็เป็นจริงของทุกข์” ถ้ามันจริงต่างอันต่างจริง “จิตก็จริง!” ถ้าจิตจริงนี้เป็นโศดาบัน

แต่เริ่มต้นบอกสักแต่ว่า “พอสักแต่ว่ามันเป็นกิเลสซ้อนกิเลส” กิเลสซ้อนกิเลสบอก “สรรพสิ่งนี้เป็นสักแต่ว่า” พอกิเลสมันว่านี่ จิตมันบอกสักแต่ว่าก็เป็นสักแต่ว่าอยู่แล้ว พอเป็นสักแต่ว่านะ ประสาเรา “คือมันก็อยู่โดยธรรมชาติของมัน เป็นอันหนึ่งที่จิตมันไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยว”

พอจิตไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยว ตัวจิตเองอย่างที่ว่า “แม้แต่ว่าจิตเป็นสมาธิ มันก็ไม่จริงอยู่แล้ว” พอไม่จริงนี้มันไปเห็นว่า “สรรพสิ่งนี้เป็นสักแต่ว่า” คือว่ามันไม่จริง มันอยู่ของมันโดยเอกเทศ เพราะเราไม่เกี่ยวกับมัน พอไม่เกี่ยวกับมัน ต่างคนต่างไม่เกี่ยวกัน แล้วก็ว่าว่างๆ ว่างๆ ใจ

เราจะบอกว่า “กระบวนการของการกระทำอย่างนี้ มันไม่เป็นกระบวนการของวิปัสสนา”

โยม ๑ : แต่ว่าอีกประการหนึ่งที่โยมจับได้ก็คือว่า ใจสิ่งที่มันเกิดที่บอกว่า เราปล่อยให้มันดับไปนี่นะคะ แล้วบางครั้งใจสิ่งที่ว่ามันดับไป ที่เรว่ามันดับไปแล้วนี่ มันย้อนกลับคืนมาอีก แสดงว่ามันดับไม่ขาด

หลวงพ่ : นี่ใจ ถูกต้อง

โยม ๑ : อันนี้ที่โยมรู้ข้อนี้ะคะ “ถ้ามันเป็นปัญญาจริงมันต้องขาด” แต่ที่มันไม่ขาด

หลวงพ่ : ใช่ มันไม่ขาด

โยม ๑ : มันไม่ขาดก็แสดงว่าเรายังบกพร่อง

หลวงพ่ : มันไม่ขาดเพราะประสาเรานะ ประสาเราอย่างที่โยมบอกว่า โยมเป็นลูกศิษย์หลวงตา เราก็ลูกศิษย์หลวงตา เราถึงบอกว่า เราเองนี่เราอยากให้องค์ครูลูกศิษย์ของครูบาอาจารย์เรา นี่ อยู่ในหลักของความจริง ถ้าอยู่ในหลักของความจริง “นี่มันไม่ขาดเพราะอะไร”

มันไม่ขาดเพราะคำพูดมันบอก แล้วอย่างที่ว่า “พอไม่ขาดป็นะเราก็ต้องกลับมาที่ความสงบแล้วซ้ำ! ซ้ำ!” แล้วพอซ้ำไปเรื่อยๆ พอมันขาด เราพูดบ่อย เห็นไหม “ตึงคปหาน คือการปล่อยวางชั่วคราว” การปล่อยวางแบบยังมีเศษเหลืออยู่ ที่นี้พอเศษเหลืออันนี้ พอเราปล่อยแล้วนี่ เศษเหลือ เศษเหลือเพราะจิตเรายังถึงเหลือเศษ

ที่นี้พอมันปล่อยแล้วใช่ไหม เราเข้าใจ เข้าใจว่าเพราะมันยังไม่สิ้นสุด ถ้าเราไม่มีสติเราไม่ควบคุม สิ่งที่เป็นเศษเหลือมันกลับใหญ่โตขึ้นมา ใจมันจะกลับเข้มแข็งขึ้นมา แล้วเราจะมาสู้กับมันอีกนี่ มันก็แบบว่าต้องใช้แรงพอสมควร

ฉะนั้นถ้าพอเราไล่เข้าไปแล้ว ไ่เข้าไป พอจิตมันจับกาย เวทนา จิต ธรรม พิจารณาเข้าไปเรื่อย มันจะปล่อยขนาดไหน ก็พิจารณาเข้าไปเรื่อยๆ พิจารณาเข้าไปเรื่อยๆ เวลามันขนาดนะ

มันเหมือนอย่างที่เราพูดให้ฟังนี้ ว่ามีพระมาหาหรือใครมาหา ที่ว่าสิ้นกิเลสแล้ว เป็นนิพพานแล้ว เรบอกไม่เป็นไร นิพพานกีนิพพานของเอ็ง แล้วเราย้อนถามกลับว่าละกายอย่างไร ตรงนี้ไง

ถ้าเขาบอกการละกายคือขึ้น โสคาบัน ละกาย ละเวทนา ละจิต ละธรรม ถ้าขึ้นแรกใครพูดไม่ถูก... หมดลิตี!

นี่ที่เวลาหลวงตาท่านไปคุยกับใคร เห็นไหม หรืออย่างที่ไปหาหลวงปู่แหวน “ไม่รู้ถามไม่ได้ ไม่รู้ตอบไม่ได้” มี ๒ จุด จุดแรกถามมันเลยเข้าทางอย่างไร สรุปจุดสุดท้ายอย่างไร... จบ

แต่นี้พอใครมาบอกว่านิพพานหมดเลย แต่เข้าจุดแรกไม่ถูก ที่นี้คำว่าจุดแรกไม่ถูก เมื่อวานฟังอยู่พอดี เพราะเมื่อวานพูดถึงอาจารย์สิงห์ทอง ท่านพูดถึงอาจารย์สิงห์ทองปั๊ ท่านก็บอกเลยนะ ที่ท่านคุยซัดๆ นี่ก็มีหลวงปู่ขาว หลวงปู่แหวน กับหลวงปู่คำดี นี่คำนี้ไง “แล้วนอกนั้นเราไม่แน่ใจองค์ไหน เราก็ก็นั่งคุยกับเขา เพราะถ้าคุยกับเขาแล้วนี้ มันมิได้มีเสีย” คือถ้าคุยแล้วมันรู้ถูกรู้ผิดใจ

โยม ๑ : แล้วโยมกราบเรียนถามท่านอาจารย์อย่างนี้ว่า หลวงตาท่านสอนอย่างนี้ะคะว่า “ความสุข ความทุกข์ ความดีนรณของจิตที่เกิดกับเรา นี้แต่ไม่ใช่ของเรา อย่าไปเป็นกับเขา ให้รู้อย่างเดียว” อันนี้ะคะคือคำเทศน์หลวงตา

แต่โยมว่าจากคำเทศน์ที่ว่ามาแก้ทุกข์ทุกวันนี้ เพราะว่าพอมันเกิดขึ้นมา “อ้อ.. มันไม่ใช่ของเรา เดี่ยวมันก็ดับ” อย่างนี้ะคะ

ที่นี้มันที่มาที่ไปเป็นอย่างไร ท่านบอกว่า “ให้รู้ให้รู้มันอย่างเดียว อย่าไปเป็นกับเขา ทุกสิ่งทุกอย่าง เกิดแล้วมันต้องดับเอง มันไม่มีตัวไม่มีตน” โยมก็จับแต่ตัวนี้มาตลอด จนบัดนี้มันก็เลย ความทุกข์มันไม่มาก เพราะตรงนี้จะท่านอาจารย์

หลวงพ่อ : อันนี้เห็นด้วย

โยม ๑ : ที่นี้ที่มาที่ไปนี้มันอย่างไรคะ

หลวงพ่ : พุดถึงอันนี้นะ เวลาพุดถึงใช่ไหม ดูอย่างเมื่อคืนคุยกันเยอะมาก ออกมาเยอะมาก เดี่ยวเขาว่า ไอ้ที่เขาพุดอย่างนี้ บอกเวลาหลวงตาท่านอยู่ในปัจจุบันนี้ พออยู่ในปัจจุบันนี้ เหตุการณ์มันเข้ามา เห็นไหม

อย่างเมื่อวานมีคนเขาบอกว่า เวลาใครมาบอกว่า หลวงตาว่าอย่างนั้นๆ จะอยู่อย่างนั้น ได้ อยู่กับท่าน ท่านบอกว่า เอ้อ.. แค่นี้แหละ เอ้อ.. แค่นี้แหละ

เวลาท่านพุดเห็นไหม คือทุกคนอยากจะมาคุยกับท่าน แต่ท่านมีปากเดียว ท่านจะไปรับรู้ กับใครไม่ได้หรอก เราจะบอกว่า “เวลาท่านอยู่กับโลก โดยไม่ติดโลกใจ” สิ่งนั้นมันก็เป็นทุกข์ นะ แต่เรารู้ทันมัน เราไม่เอามัน

อันนี้คือว่า นี่หลวงตาเป็นพระอรหันต์ ท่านก็พุดจากมุมมองของท่าน แล้วท่านก็สอนเรา ให้มีมุมมองอย่างนั้น แต่คำว่า “มุมมองอย่างนั้น” คือมันเป็นมุมมอง แต่ไอ้จิตใต้สำนึกของเรา ที่ มันมีตะกอนอยู่ นี่ มันทำอย่างนั้นไม่ได้ “แต่ท่านพุดถูกและทำได้ และท่านเป็นชีวิตแบบอย่าง ให้เราดูเป็นตัวอย่าง”

โยม ๑ : แต่เราก็อ้างได้ในระดับหนึ่ง

หลวงพ่ : ใช่... ใช่

โยม ๑ : เราอ้างได้ในระดับหนึ่ง เพราะที่เราอ้างได้นี้ สาเหตุเพราะว่าเกิดจากการที่เรา ภาวนามา แต่มันยังไม่ถึงขนาดนั้น ที่นี้เหตุผลมันต้องมีมากกว่านั้น

หลวงพ่ : ใช่ มากกว่านั้น ถ้าเหตุผลนี้ เวลาท่านพุด ท่านพุดของท่านอย่างนั้น เป้าหมายคือ อย่างนั้น แล้วอย่างที่ว่า “โมฆราช เธอจงมองโลกนี้เป็นความว่าง” ก็จบกันแค่นี้ไง แต่ถ้าพุดถึงว่า “โมฆราช เธอจงมองโลกนี้เป็นความว่าง แล้วกลับมาถอนอรรถาณูทิฎฐิ” คือถอนจิตที่ว่าว่างไป

ถ้ามองโลกว่าว่าง เราก็เห็นว่าโลกนี้ว่าง ขวดยมันก็มองโลกอยู่ แล้วมันรู้ว่าว่างหรือเปล่า ละ ขวดยมันก็มอง มันก็รู้ว่าโลกว่างนะ ไอ้กูมอง กูก็รู้ว่าโลกว่างนะ เพราะขวดยมันไม่มีความรู้สึก มันไม่มีอรรถาณูทิฎฐิ มันไม่มีความเจ็บความปวด ความผูกพันของมัน แต่กูมีนะ

ทีนี้พอเป็นอย่างนั้น เพราะ “มองว่าโลกว้าง” โทษนะ ผู้ที่ปฏิบัติก็พยายามจะมองโลกว้างว่ากว้าง แต่พวกโยมจะมองว่ากว้างได้ไหม เพราะพวกโยมมีภาระที่ต้องรับผิดชอบ “คือจิตเรานั้นไม่ถึงจุดนั้น มันจะมองว่ากว้างไม่ได้”

“คำว่ามองว่ากว้างนี้ มันก็เป็นภาระหนักหน่วงอันหนึ่งแล้ว เสร็จแล้วยังต้องมาถอนใจตัวรู้ว่ากว้างอีกหรือ” แต่ถ้าไม่ถอนตัวนี้ละ “โลกว้างก็คือมันกว้าง ก็กว้างไม่กว้าง” ใจโลกว้างมันกว้าง แต่กูไม่กว้าง กูทุกข์ใจ

ทีนี้พอโลกว้างนี้มันก็หัดเข้ามาที่เราแล้ว ถ้าเราบอกว่า ถ้าโลกว้างไม่กว้างนะ มันก็พุ่งออกไปข้างนอก ถ้าเรามองว่าโลกว้างหมด มันก็หัดเข้ามาที่ตัวของมัน

โยม ๑ : อันนี้ที่ท่านอาจารย์พูด โยมเห็นชัดเจนเลย เพราะว่า ถ้าเราอยู่ในที่สงบ คนที่ไม่รู้เรื่องก็คือ โอ้โฮ.. ที่สงบคินะ “ข้างนอกสงบ แล้วใจเราสงบหรือเปล่า” บางครั้งนี่เราต้องดูนะ ใจข้างนอกมันสงบ แต่ใจเราสงบหรือเปล่า มันไปกันไม่ได้ ถ้าอาจารย์เปรียบเทียบอย่างนี้โยมเข้าใจแล้วละ

หลวงพ่ : ไซ้ พระเรา เห็นไหม หาที่สงบสัจ ต้องที่วิเวก แต่พอไปคุ้นชินแล้วเขาก็หนี

มันแปลกนะ เวลาเราอยู่ในที่คลุกคลี เราก็ทุกข์ไปอย่างหนึ่ง เราก็อยากจะหนีมา พอหนีมานะ มันก็ทุกข์อีกอย่างหนึ่ง อยู่คนเดียวนี้ให้ระวังความคิด พอหนีมาอยู่คนเดียวนี้มันก็คิดเลย “ที่นั่นก็เป็นอย่างนั้น ที่นี้ก็เป็นอย่างนี้”

มึงหนีออกมาแล้วมึงยังเสือกไปแบกโลกว้างไว้อีกนะ แต่เวลาอยู่กับโลกว้างก็เบื่อโลกว้าง

นี่เหตุนี้ เหตุที่ออกธุดงค์นี้มันถึงมีการเปลี่ยนแปลงไป มันมีการเปลี่ยนแปลง เราจะพูดบ่อย อย่างเช่นเราไปสร้างวัดมานี้ เห็นไหม พระอยู่ในป่าๆ เราเอาไปทิ้งไว้ในป่า แล้วเราก็ให้เขาหมุ่นเวียนเหมือนกัน ให้เขาออกมาเที่ยวเหมือนกัน เพราะอะไร เพราะว่าถ้าอยู่ในป่าแล้วเป็นคุณธรรมนะ ที่ห้วยเขาแข่ง ช้าง เสือ ลิง ชะนี เป็นพระอรหันต์หมดแล้ว เพราะมันอยู่ในป่ามาตั้งแต่เกิดจนตาย

เราไปอยู่ในป่า เราเป็นมนุษย์ เราไปหาชัยภูมิที่จะฝึกเรา การอยู่ในป่า ถ้าอยู่ในป่าแล้วมันเป็นคุณธรรม ไอ้สัตว์ป่านี่เราต้องไปกราบมันเลย แล้วมันเป็นพระอรหันต์เลย เราไม่ต้องไปฝึกพระอรหันต์ เพราะพระอรหันต์มีอยู่แล้วในป่า แต่นี่มันไม่มี แต่เราไปฝึกในป่า

มันก็กลับมาตรงนี้ไง กลับมาที่ว่า ถ้าเรามองอย่างนี้ ประสาเรา โทษนะ โยมหรือพวกเราที่ปฏิบัตินี้ อย่าใจเร็ว อย่าด่วนสรุป ที่ท่านพูดอะไร นี่มันเป็นคุณธรรมของพระอรหันต์ เสร็จแล้วนี่เราต้องมาทดสอบเรา ถ้าเราพูดอย่างนั้นบ้าง ประสาเราเลย เศรษฐีเขามียังคงอยู่แล้ว ไอ้กูไม่มีดังกละนะ กูนี้กว่ากูเป็นเศรษฐีเหมือนกันนะเว้ย เวลาเขาเซ็นเช็คทีหนึ่งนี่กูเซ็นไม่ได้ไง กูเซ็นไม่ได้ เพราะกูไม่ใช่เศรษฐี เขาเซ็นมาแต่กูเซ็นไม่ได้ แล้วกูทำอะไรล่ะ เพราะกูไม่ได้เป็นเศรษฐี

พูดคำนี้ออกมาเพื่ออะไรรู้ไหม เพื่อแบบว่าให้มันคุ้มของเราขึ้นมาไง ถ้าเห็นเขาเซ็นเช็คนี้เราก็คิดว่าเราเป็นเศรษฐี เราจะเซ็นเช็ค แต่ข้างในเรายังอีกกองเบือเรื่อเพื่อเลย เราต้องทำตรงนี้ให้สะอาดก่อนไง

จะพูดอะไรก็แล้วแต่นะ “มรรคหยาบฆ่ามรรคละเอียด” เวลาครูบาอาจารย์ท่านพูดนี้ ท่านสอนถึงระหว่างขั้นตอน

โยม ๑ : แล้วเมื่อไหร่ที่ท่านอาจารย์บอกว่า “อะไรก็แล้วแต่ แต่ว่าเราดูเกิดดับ” ที่นี้เราดูมันเกิดเสร็จนี้ แล้วไม่ให้มันดับจะทำอย่างไร วิธีไม่ให้มันดับ

หลวงพ่ : ไม่ให้มันดับ ฟังแล้วเปรียบเทียบนะ หลวงตาท่านบอก “ให้พิจารณาสุกะ” พิจารณาสุกะจนหายหมดเลย ว่างหมดเลย เพราะท่านบอกว่า นี่เป็นประโยชน์ของการเรียนมหา พอมันว่างหมดเลย เอ๊ะ... นี่มันไม่ใช่หมดกิเลสแล้วหรือ ถ้ายังสงสัยอย่างนี้ไม่เอา

พอท่านไม่เอาแบบนี้ ไปเอาสุกะไป เอาความสวความงาม เอาสิ่งที่หัวใจชอบมาแนบกับจิตไว้ แนบกับจิตไว้นะ ๓ วันเหมือนกัน

วันแรกก็เลย... เฮียกูไม่มีกิเลสเว้ย

วันที่ ๒ ก็เลย..

วันที่ ๓ ก็เลย..

พอวันที่ ๔ นี่เอาสิ่งที่มันชอบ คือความรู้สึก เห็นไหม ผู้ชายก็ชอบผู้หญิง เอาสิ่งที่สวยที่สุดมาแนบไว้ที่จิต จิตมันรับรู้ไง นี่ไง... ไหนว่าไม่มี! พออย่างนี้ปั๊บท่านก็ออกมาพิจารณาอสุภะจนปล่อยหมดเลย สุดท้ายแล้วต้องเอาสุภะมาแนบกับจิต

แล้วสุดท้ายนี้พิจารณาอสุภะอย่างเดียวไม่ได้ ต้องพิจารณาสุภะด้วย เพราะบางทีพอเราพิจารณาอสุภะไปอย่างเดียว มันเหมือนกับว่ามันตกไปอีกข้างหนึ่ง

โยม ๑ : แล้วอีกประการหนึ่งคะท่านอาจารย์ พุทธถึงอสุภะนี้โยมก็พิจารณามากนะคะ ไอ้ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง เอ็น กระดูก ตับ ไต ไข่ ปอดนี่นะคะ บางครั้งเดินจงกรมโยมก็เอามันออกมาดูทางจงกรมเลย แล้วก็เดินๆ มันก็สงบดี ทีนี้ะคะโยมดูอสุภะที่ไร มันไม่เห็นมีเป็นอะไรขึ้นมาเลย มันไม่มี... แล้วเราจะรู้ได้อย่างไรว่านั่นนะ คือพิจารณาไม่ออกเลยว่า “เอ๊ะ... มันก็ไม่มีอะไร มันก็ค่อนข้างปรก ไม่เห็นมีความหมายอะไร” ถ้าอย่างนั้นมันจะอย่างไร

หลวงพ่ : มันไม่ใช่อสุภะ เราจะบอกเลยนะ มันไม่ใช่อสุภะเพราะเราเข้าใจเรื่องอย่างนี้เมื่อก่อนพวกเราพิมพ์กัน เห็นไหม พิมพ์หนังสืออสุภะมาแจกกัน เราบอกว่าเป็น “ธรรมโทย... ธรรมโทยของวงกรรมฐาน”

โยม ๑ : มันเป็นสัญญาหรือคะ

หลวงพ่ : ไซ้! ธรรมโทยของวงกรรมฐานเพราะอะไร เพราะถ้าดูได้อสุภะมาแล้วนี้เหมือนกับเราเป็นพระกรรมฐาน พอเวลาเราไปหาครูบาอาจารย์

ท่านบอกว่า “ได้ปาฏิโมกข์ไหม” เราบอกว่า “ได้ครับ”

“ได้ปาฏิโมกข์จริงๆ นะ ไม่ใช่ได้หนังสือปาฏิโมกข์อยู่ในย่ามนะ”

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าว่าได้อสุภะ... อสุภะ แล้วพิมพ์หนังสือมาแจกกัน ถ้าอย่างนั้นคือ

๑. มันทำให้เราชะล่าใจ

๒. อสุภะไม่เกิดอย่างนี้ “อสุภะเกิดจากจิต” ถ้าจิตไม่สงบ แล้วจิตไปเห็นอสุภะ จิตไปเห็นกาย ฉะนั้นคำว่าอสุภะอย่างนี้ เราไม่ให้มันเป็นอสุภะ

บุคคลคนหนึ่งเป็นผู้ปฏิบัติใหม่ บุคคลนี้ทำจิตสงบขึ้นมาแล้ว พอจิตสงบแล้วพิจารณาไปเห็นกาย การเห็นกายอย่างนี้ไม่ใช่เห็นอสุภะ เห็นกายอย่างนี้คือละสัฏกกายทิฐิ เห็นกายผิบบ้าง เพราะมันมีทิวี่ผิ

ถ้ามันพิจารณาของมันแล้ว มันจะพุดอง มันจะเปื้อยเน่าขนาดไหน จนถึงที่สุดนี้ “กายเป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์ นี่เป็นโสดาบัน” ถ้าพิจารณาอสุภะเข้าไปอีก พิจารณากายซ้ำเข้าไป มันจะเกิด...

อย่างที่หลวงตาท่านพิจารณาของท่าน คือพิจารณากายไป แล้วกายนี้มันกินสู่สภาพเดิม พิจารณากายนี้ กายมันจะย่อยสลายไป ดินเป็นดิน น้ำเป็นน้ำ ลมเป็นลม ไฟเป็นไฟ มันจะกินสู่สภาพเดิมของมัน ถ้าอย่างนี้เป็น “สัทธาคามิ”

พอเป็นสัทธาคามิ คือจิตมันสงบแล้ว พอจิตสงบแล้ว พอจิตมันเข้าไปพิจารณากาย “อสุภะ มันแก้กามราคะ อสุภะนี้ต้องเป็นอนาคามรรค ปุณฺชนไม่มีอสุภะ! ไม่มี!”

อสุภะจะเกิดขึ้นต่อเมื่อเป็นอนาคามรรค แล้วเวลาปฏิบัติกันก็ว่า “ไอ้นั่นก็เป็นอสุภะ ไอ้นี่ก็เป็นอสุภะ” คำนี้มันพุดกันเป็นศัพท์นะ คือเวลาที่เรพิจารณาซากศพ พิจารณาอย่างนี้นะ แต่พอพิจารณาไปแล้ว เพราะอะไรรู้ไหม เพราะเราพิจารณาไปแล้วนี้ การปล่อยของมัน คือ

พระโสดาบัน เป็นพระโสดาบัน เพราะละสัฏกกายทิฐิ ละสัฏกายะคือละกายใจ ละทิวี่ทิฐิความเห็นผิดในกาย พิจารณากายมันก็ปล่อยกาย พอพิจารณาซ้ำเข้าไป มันจะกินสู่สภาพเดิมได้ นั่นคือพิจารณากาย

อย่างเช่นหลวงปู่เจี๊ยะพิจารณากาย.. พิจารณากาย.. พิจารณากาย.. จนเป็นพระอรหันต์เลย

ที่นี้การพิจารณากาย คำว่าอสุภะ... อสุภะนี้ เวลาครูบาอาจารย์ อย่างเช่นหลวงปู่กงมา คำนี้มันเป็นคำของหลวงปู่กงมา แล้วหลวงปู่ฝั้น แล้วครูบาอาจารย์เรามาเล่า ว่าหลวงปู่กงมานี้ท่านขึ้นรถเมล์แดงจากสกลฯ มาอุดรฯ ในสมัยก่อนรถมันแน่นไง แล้วท่านก็นั่งอยู่ แล้วไปเห็นพวกคนเขย็นที่ราว แต่จิตท่านสงบไป เห็นเวลาคนพุดกันนี้เห็นแต่กาม เห็นแต่กระดุกมันเคลื่อนไหว ไม่มีร่างกาย

“นั่นเพราะเป็นพระอรหันต์เว้ย หลวงปู่กงมาเป็นพระอรหันต์” ท่านก็เห็นด้วยคุณธรรมของท่าน

ฉะนั้นพออย่างนี้แล้ว นี่เป็นสิ่งที่วงกรรมฐานเขาคุยกัน แล้วไอ้พระเด็กๆ ไอ้พระก๊ากกอนั้น ใครก็ว่า “อู้อู.. เห็นโครงกระดูก เห็นโครงกระดูก” ภูจะมีหัว...ไม่เชื่อ!

เราจะบอกว่า คุณสมบัติของจิตนี้มันมีคุณสมบัติขนาดไหน มันถึงเห็นภาพอย่างนี้ได้ คุณสมบัติของจิตมันมีขนาดไหน มันถึงจะเห็นมummongอย่างนี้ได้ แล้วเวลาเขาพูดกันมานี้ พฤติกรรมของพระนี่เรารู้จักหมด แล้วไปบอกว่าเห็นโครงกระดูกเออ

คือเห็นโครงกระดูกนี้ มันมีแต่พวกโยมเรานี้แหละ มีหลายคนมากที่มาปฏิบัติอยู่ฟุ้งงุ่น แล้วเวลาเดินจงกรมอยู่เนี่ย ว่าเห็นโครงกระดูกเดินอยู่ข้างหน้า เห็นโครงกระดูกอย่างนี้ คือจิตมันสงบมันก็เห็นนิมิตไป

พูดถึงที่เราเดินอยู่เนี่ย ข้างหน้าเราคืออากาศ มันจะมีธาตุกระดูกนี้มาแขวนต่อหน้าเราไหม มันเป็นไปไม่ได้หรอก แต่ทำไมถึงเห็นภาพละ ถ้าจิตมันไม่สงบ จิตมันไม่มีหลัก มันจะเห็นภาพอย่างนี้ได้ไหม แล้วถ้าคนที่เห็นภาพอย่างนี้ แล้วครูบาอาจารย์แก้อย่างไร

แต่ที่เราไปเห็นอสุภะ ที่นี้คำว่า “อสุภะ” เมื่อก่อนนะเริ่มต้น...

โยม ๑ : อย่างนี้นะคะ เดี่ยวโยมกราบเรียนถามท่านอาจารย์อีกอย่างหนึ่งว่า เมื่อประมาณปี ๓๕ ลูกสาวคนโตนี้ น้องเขาไปเรียนแล้วเขาเหงา เขาเลยชวนให้ไปดูหนัง ตอนนั้นเขายังไม่เข้าวัด ที่นี้โยมก็เลยไป พอไปแล้วเสียงมันดังมากเลย ในโรงหนัง Sound surround ที่นี้เราก็ไม่อยากจะความสุขของคนอื่นเขาก็ดู เสร็จแล้วเขาก็ดูหนังแต่โยมนั่งดูจิต ระหว่างที่มีหนังนี้โยมนั่งดูจิตจนกระทั่งเสียงนี้มันดับไปหมดเลย ๒ ชั่วโมงกว่านี้ไม่ได้ดูหนัง คุณแต่จิตนี้ พอออกมาจากโรงหนังนี้เห็นคนเป็นโครงกระดูกไปหมดเลย เป็นอยู่ ๗ วัน อย่างนี้เรียกสมาธิใช่ไหมคะ สมาธินะคะ

หลวงปู่ : อืม

โยม ๑ : มันสลดสังเวชมากเลยนะคะ ๗ วันนี่ อู้อู... มันเห็นแล้วมันก็ร้องไห้อยู่

หลวงปู่ : เห็นคนเดินนี้เป็นโครงกระดูกหมดเลย

โยม ๑ : เป็นโครงกระดูกหมดเลยล่ะ อย่างดิฉันเห็นท่านอาจารย์ทำทำทำทางนี้มันเป็นโครงกระดูกเคลื่อนไหวไปมา เด็กก็โครงเล็ก ผู้ใหญ่ก็โครงใหญ่ อะไรอย่างนี้ มันเห็นอย่างนี้มา ๗ วัน แล้วมันก็เกิดความสะดวกสบายมากเลย อู้อู... คนเรานี้ละ อันนี้โยมคิดว่ามันคงเป็นสมาธิมันแน่นมาก

หลวงพ่ : เป็นสมาธิ แน่นมากเพราะอะไรรู้ไหม เวลานั่งอยู่ในโรงหนังนี่ เพราะธรรมดาสมาธิมันเกิดได้ยาก แต่คราวนี้ด้วยความจำเป็น เพราะรักลูก ลูกขอให้ไป มันหนีไม่ได้ไง มันเหมือนกับเข้าไปเผชิญกับสิ่งที่มันขัดแย้งกับใจ แล้วควบคุมจิต

เราจะบอกว่า เวลาเราทำสมาธิเองนี่ เราไปรักษาร่างของเราเอง แต่นี่พอการทำสมาธิมันเข้าไปเผชิญกับสิ่งเร้า เผชิญกับสิ่งตรงข้ามใจ แล้วพอมันบังคับได้ พอมันบังคับได้ จิตมันถึงได้ลึกใจ เพราะคำว่าลงได้ลึกทำไมถึงอยู่ได้ ๗ วันล่ะ

แต่ถ้ามันเป็นไปเอง คือพอมันเจออย่างนั้นป๊อบอย่างที่ว่านี้มันก็หนี แต่นี่เพราะความรักลูกใจ ฉะนั้นผลงานนี้ต้องบอกว่าอันนี้มันเกิดจากลูก แล้วก็ไปบังคับให้จิตนี้มันไปต่อสู้กับอย่างนั้น แล้วจิตมันลง ถ้าจิตลงอย่างนี้เราจะย้อนกลับมา

เวลาจิตลงอย่างนี้เราจะย้อนกลับมา เวลาพวกเราเป็นมนุษย์เกิดขึ้นมา ทุกอย่างทุกคนนี้มีเบื้องหลังมา คือบุพเพนิวาสานุสติญาณ คืออดีตชาติมา พอมืออดีตชาติมา แล้วพอจิตมันลง นี้เขาจะมองเห็นตรงนั้นละ เวลาเราทดสอบลูกศิษย์ว่าใครที่ปฏิบัติ คือถ้ามันเห็นอะไรมันรู้อะไรอย่างที่เราบอกว่ามันเกิดขึ้นมาจากอำนาจวาสนาเดิมใจ

อันนี้มันเป็นวาสนาเดิม เพราะมันไม่เข้าอริยสัจ นี่เพราะเห็นเป็นโครงกระดูกๆ เห็นเป็นโครงกระดูกมันเห็นได้ ดูอย่างที่ว่าวันนี้เขาไปที่นี้ เขานั่งอยู่เขาก็เห็นเราเป็นโครงกระดูกนี่แหละ พอเห็นเป็นโครงกระดูกแล้วเขายึดเอาเขาใหญ่เลยว่าเขาเห็นโครงกระดูก เห็นไหม

ที่เราพูดไว้ในกรรมฐาน ในแควงพระสูตรค์ แควงกรรมฐานเรานี้ ที่ว่ากรรมฐานผิดมันผิดตรงนี้ คำว่าผิด.. ผิดนี้คือพลาดตรงนี้ไง พลาดที่ว่า เวลาวิปัสสนาจิตมันสงบแล้วเห็นโครงกระดูก เห็นอะไรต่างๆ นี่ มันเป็นวิปัสสนาไป แต่เวลาไครมานั่งปั๊บล้างแล้วเห็นโครงกระดูก เขาบอกว่าอันนี้เป็นวิปัสสนาใจ

“อันที่เห็นอย่างนี้ มันเป็นส่วนหล่น มันเป็นบุญอำนาจวาสนาเดิม”

ที่นี้บุญอำนาจาสนาเดิมนี้มันมาเป็นคราวเดียว เหมือนเรา เช่นโยมนี่เคยทำบุญมา ต้องอุกรางวัลที่ ๑ หนึ่ง ก็ซื้อรางวัลที่ ๑ ถูกใบเดียว จะเอาใบที่ ๒ ที่ ๓ ที่ ๔ นะ โคนกินเกลี้ยงเลย

โยม ๑ : แล้วที่นี้จะคะ หลังจากที่ว่าโยมเห็นโครงการถูกแล้วนะคะท่านอาจารย์ จริงๆ แล้วโยมก็ภาวนามาตลอด อย่างต่อเนื่องเลย เรื่องการภาวนานี้ไม่เคยลดละ ที่นี้หลังจากนั้นแล้วมันเบื่อชาติความเกิดมากเลย ตั้งแต่ปี ๓๕ ปี ๔๐ ถึงปี ๔๑ โยมเป็นอยู่ ๓ ปี เวลาพูดถึงชาติความเกิดโยมจะร้องไห้ตลอด ๓ ปีนี้โยมไม่ได้มากราบเรียนถามท่านอาจารย์ว่าทำไมมันจึงเป็นอย่างนั้น มันร้องไห้ตลอดเลย มันสลดสังเวชตลอดเลยคะ

หลวงพ่ : เวลาปฏิบัติไปนี้เวลาเขาลำกั้นไป แล้วพอลำกั้นไปนี้ มันเหมือนกับที่เวลาใครมาเขาก็บอกว่า “นิพพาน นิพพานไป” เราจะย้อนกลับมาที่ “เอ็งผ่านกายอย่างไร”

เริ่มต้นนี้เราต้องเปิด หลวงตาพูดบ่อย ถ้าคนที่ฟังเป็นแล้วเราจะจับได้ หลวงตาบอกว่า

“การปฏิบัติมีyakอยู่ ๒ จุด จุดแรกคือจุดเปิดประตู คือโสคาบันนี้ กับจุดสุดท้าย ๒ จุดนี้ yakที่สุด”

เพราะจุดแรก คำว่าจุดแรก เพราะเราไม่เคยทำงาน เราทำอะไรไม่เป็น ถ้าผ่านจุดนี้เข้าไปแล้ว คนทำงานผ่านโสคาบันแล้ว พอสกิทากา อนาคตนี้ มันเหมือนกับงานรูทีนที่เข้าไปได้เลย พอจบที่อนาคตปั๊บ มันขาดหมด เพราะว่าจิตเดิมแท้นี้มันขาดจากขันธ มันเป็นอิสระอีกอันหนึ่งจะต้องเข้าไปหามันอีกชั้นหนึ่ง แต่ถ้าผ่านชั้นแรกไป เหมือนมันเป็นงานต่อเนื่อง มันจะผ่านเข้าไปได้

จะนั่นเวลาที่พิจารณาต่างๆ แล้วมันจะสลดสังเวช หรืออะไรก็แล้วแต่ นั่นโยมพิจารณาของโยม “แต่ถ้าเป็นความจริง เราต้องมาเอาตรงนี้ให้ผ่านก่อน!” มีลูกศิษย์มาหาเยอะเลยบอกว่า “พิจารณากาย.. พิจารณาใจ” เพราะเขาฟังเทศน์...

“คำเทศน์ของหลวงตานี้มันเป็นดาบสองคม” หลวงตาบอกว่าเวลาท่านผ่านที่พิจารณาจนธาตุ ๔ กลับไปสู่สภาพเดิม แล้วมันรวมใหญ่ ท่านก็ขึ้นไปรายงานหลวงปู่มัน แล้วพอเสร็จแล้วมันสุขมากใจ ก็อยากจะไปเอาอีก ก็ขึ้นไปรายงานว่าจะทำอย่างไรต่อ

หลวงปู่บ่นบอกว่า “มันจะบ้าหรือ มันก็เป็นหนเดียวเท่านั้นแหละ เราก็เป็นอย่างนี้ ที่ถ้า สารีภาก็เป็นอย่างนี้ รวมใหญ่หนเดียวมันก็มีหนเดียวเท่านั้นแหละ” แค่นี้ละ หลวงตาติดอยู่ถึง ๕ ปี เพราะมันมีหนเดียว

“นี่ไงคาบสองคม” เพราะพอท่านพูดแล้วลูกศิษย์ได้ยินมาใช่ไหม พอพิจารณาภายหลัง มันปล่อยใจ เพราะบอกมีหนเดียวใจแล้วเขาก็ปล่อยเลย พอปล่อยเลยนี้แล้วพอมันเลื่อมเขาก็มา หาเราอีก เราบอกว่าเอ็งต้องทำจิตสงบเข้ามา แล้วให้กลับมา นี่ เขาร้องไห้โฮเลยบอกว่ามันไม่ ไหว มันร้องไห้โฮเลย

เพราะอะไรรู้ไหม พอเวลาจิตมันสงบแล้วไปเห็นกาย พอพิจารณาไปแล้วมันก็ปล่อย พอ ปล่อยแล้วมันเป็น “ตทังคปหาน คือมันปล่อยชั่วคราวใจ” เพราะอะไร เพราะคนไม่เคยปฏิบัติ ถ้า คนไม่ถึงที่สุดนะ...

โยม ๑ : มันไม่สมุจเฉท ใช่ไหมคะ

หลวงพ่ : ใช่! มันมีตทังคปหาน... แล้วซ้ำๆๆๆ จนมันขาดเองเป็นสมุจเฉทปหาน พอเป็น สมุจเฉทปหานนะ “กายเป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์ มันแยกพับ! เอ้อ...”

ถ้าถึงตรงนี้ปั๊บ โสคานันไม่ต้องมีใครตั้ง มันจะเป็นเอง

โยม ๑ : แล้วทีนี้ท่านอาจารย์ เสร็จแล้วโยมก็มีความเพียรตลอดเลย ตั้งแต่ที่ว่านั้นะคะ มาตลอด มาถึงจนปี ๔๓ พอปี ๔๓ ตอนนั้นโยมก็.. หลวงตาท่านมาช่วยชาติตั้งแต่ที่แรกปี ๔๑ ที่ แรกโยมก็ว่าจะเข้าไปช่วย มาตอนหลังแล้วเห็น อุฐู.. แต่ละคนนี่เขาชิงดีชิงเด่น โยมก็เลยคิดตัว ออก โยมก็เลยบอก “โธ้ย.. ไม่มีเราชาติก็ไปรอดนะคะ” โยมก็ว่า “ชาติไปรอด ไม่มีเราก็มีแต่คน เก่งๆ ทั้งนั้นเลย โอ้เรามันแค่จบ ป.๔ จะไปมีทำอะไร” แล้วคนเขาก็ไม่ฟังเราด้วย แต่จริงๆ เรา ทุ่มมาก โยมก็เลยคิดตัวออกเลย

พอคิดตัวออก ทีนี้โยมก็เลยเร่งทำความเพียรตลอดเลย จนมาถึงปี ๔๓ นี้ โอ้โฮ.. มันเกิด อาการที่ว่าโยมจะอยู่กับโลกไม่ได้แล้วละ คือจิตนี้มันทิ้งโลกเลย มันเห็นอะไรไม่มีสาระหมดเลย ในโลกนี้ ไม่ว่าจะเป็นลูก สามี หรือสมบัติอะไรมันก็ไม่เอาหมดเลย คือมันไม่เอาแล้ว มันไม่เอา ตั้งแต่ยังไม่บวช ทีนี้มันมีอยู่วันหนึ่ง อยู่ๆ โยมก็จะต้องบวช เราก็ไม่คิดหรอกนะคะ แต่ถ้าไม่ บวชมันต้องตายแน่ๆ อยู่ไม่ได้แล้ว ก็เลยบวชปี ๔๓ เดือนตุลา

ทำไมอาการอย่างนี้มันเกิดขึ้นจากอะไรคะท่านอาจารย์ มันอยู่ไม่ได้จริงๆ

หลวงพ่ : ไซ้.. จิตคนมันมีขึ้นมีลง

โยม ๑ : แล้วมันก็ถามก่อนนะคะว่า ลูกเอาไหม.. ไม่เอา สามิเอาไหม.. ทรัพย์เอาไหม
แต่งตัวไหม.. ซ้อปิ้งไหม... มันบอกว่าไม่เอาหมด เอาอย่างเดียวก็อวช แล้วมันก็อยู่ไม่ได้จริงๆ

หลวงพ่ : ได้! เพราะคำว่าอำนาจาสนาของคนนี้มันมาได้ แต่พูดประสาเราอย่างนี้ ก็ว่ามัน
ก็เปลี่ยนแปลงได้ไง นี่เพียงแต่เวลาทำ...

เราอยู่กับหลวงตามา อยู่กับครูบาอาจารย์มา แล้วครูบาอาจารย์เวลาเราขึ้นไปถามปัญหา
เราจะรู้ว่าหลวงตานี้ท่านจะตอบแบบหลวงปู่มน ก็แบบลัมโตะ ก็จะพูดสั้นๆ เวลาขึ้นไปถาม
ปัญหานะท่านพูดสั้นๆ คือสรุป แล้วให้เราไปหาเอง เพราะเราเคยขึ้นไปถามปัญหายังนั้น

จะนั่นพอเวลาถูกศิษย์ร่ำมาเราจะเคลียร์มาก เข้าใจไหม อธิบายซ้ำแล้วอธิบายซ้ำเล่า
ซ้ำแล้วซ้ำเล่า แล้วพระที่บ้านตาดเวลามีปัญหาปั๊ เมื่อก่อนที่เราออกมาใหม่ๆ เห็นไหม เอรถ
ออก.. เอรถออก ก็จะไปแก้เขาคุดเลย เพราะเรารู้ว่าครูบาอาจารย์เราท่านจะตอบอย่างไร
ทัศนคติของคนมันเป็นอย่างไร

อย่างเช่นในปัจจุบันนี้ไปหาหลวงปู่ลิตี ใครไปถามปัญหานะ “เอ้อ... เอ็งนั่งตลอดรุ่งเดียว
เอ็งก็รู้เอง” ลองไปถามหลวงปู่ลิตี ใครไปหาหลวงปู่ลิตินะ ท่านจะบอกว่า “พุทโธนี่ตั้งแต่ ๖ โมง
เช้าถึง ๖ โมงเย็น...ได้! จบ” หลวงปู่ลิตีจะตอบอย่างนี้ตลอด

นี่เราจะรู้ครูบาอาจารย์ รู้ว่าทัศนคติของคนจะเป็นอย่างไร แล้วเวลามีคนไปถามปัญหานี้
เอ็งจะรู้เลยว่าไอ้นี้จะได้คำตอบอะไรมา ฉะนั้นเวลามาหาเราเนี่ย เอ็งเห็นไหม กูอธิบายแล้วอธิบาย
อีก อธิบายแล้วอธิบายอีก

อันนี้ย้อนกลับมาที่โยมนี่ไง เวลาที่โยมเป็นมันก็เป็น อาการของโยมที่เป็นนี้เป็นหมด เรา
ไม่อยากจะเอ่ยเมื่อก่อนที่ครวับ้านตาดเลย ในครวับ้านตาดก็มีอย่างนี้ เวลาหลวงตาท่านบอกว่า
ท่านพิจารณากายผ่านกาย เขาก็สร้างอารมณ์ผ่านกายกัน ใครผ่านกายเป็นโสดาบัน สกิทาคา
เมื่อก่อนนะอู้... ในครวันี้เต็มไปหมดเลย แต่เดี๋ยวนี้มันก็เงียบไป

โยม ๑ : อ้อ เหรอคะ โยมไม่ทราบ เขาสร้างการผ่านกาย... เขาสร้าง

หลวงพ่ : ไซ้! สร้าง! เพราะอะไรรู้ใหม่ เพราะที่แรกเข้ามาเขาบอกว่าผ่านกายใจ เอ๊ะ.. ผ่านกายมันผ่านกันอย่างไรวะ แล้วผ่านกายพอถึงที่สุดนะ อย่างของเขาเห็นใหม่ เวลาถึงที่สุดนี้เห็นคอกบัวอย่างนี้

“มันสร้างนิมิต แล้วเอานิมิตทำลายนิมิต”

เพราะอะไรรู้ใหม่ เพราะหลวงตาท่านพิจารณากาย พิจารณาเวทนา แล้วพอเราจะพิจารณากับมัน เราจะทำอย่างไร เพราะเราไม่เคยมีมรรคญาณที่ทำลายมันได้

ทีนี้ด้วยความสามัญสำนึกไซ้ใหม่ ถ้าสิ่งใดเป็นวัตถุนี้เราก็เอาระเบิดทำลายมัน หลวงตาบอกว่าต้องทำลาย แต่มันไม่รู้วิธีการทำลาย จนเขาสอนกันนะ ว่า “สร้างกายขึ้นมา แล้วเอาระเบิดปามันเข้าไป” อู้ฮู.. ฟังแล้วกูสะอึ้นเลย

โยม ๑ : ทีนี้ท่านอาจารย์คะ อันนี้โยมก็เข้าใจที่ท่านอาจารย์พูด เพราะว่าไอ้เรากวนานี้เรารู้แหละ บางครั้งมันถึงจุดนี้ เราแทงไม่ทะลุเพราะว่า “สติกับปัญญากำลังไม่พอ” มันไม่มีกำลังพอมันเลยแทงไม่ทะลุค่ะ มันค้างอยู่

หลวงพ่ : อีกอันหนึ่ง... อีกอันหนึ่งคือโยมถล่ำใจ โยมถล่ำ พระที่พลادنึ้นะ ส่วนใหญ่มันถล่ำเข้าไป อย่างเช่นเราปฏิบัติแล้วเราเคยหลงมา แล้วหมุกณะหลงเราจะรู้

เวลาเราปฏิบัตินี้เราพิจารณากาย หรือพิจารณาอะไรต่างๆ มันก็สมุจเฉท คือมันปล่อยวางหนหนึ่ง เราก็ไปบอกว่าเป็นโสดาบันแล้ว แล้วมันยังมีอยู่ไซ้ใหม่ มันยังไม่ขาด พอเราพิจารณาซ้ำอีกมันก็เห็นได้ พอพิจารณาครั้งที่ ๒ มันก็ปล่อยอีก เป็นสกิทาคา พอพิจารณาครั้งที่ ๓ เป็นอนาคา พิจารณาครั้งที่ ๔ เป็นพระอรหันต์ แต่มันไม่ทำอะไรเลยใจ แล้วพอสุดท้ายไปมันก็เสื่อมหมด เป็นกันอย่างนี้เยอะ

เพราะเวลาเราตรวจสอบพระ จะถามว่า “ปล่อยอย่างไร” จะปล่อยอย่างไรก็ไม่เป็นไรปล่อยเถอะ แต่ถ้าคนไม่เคยสมุจเฉทปหาน มันจะบอกอาการของสมุจเฉทปหานไม่ถูก คนไม่เคยผ่านจะบอกไม่ได้ พูดยให้มันจำอีกล้านหน มันก็บอกไม่เหมือน

โยม ๑ : ที่นี้ท่านอาจารย์คะ ปัญหาของโยมก็คือว่า ที่โยมกราบเรียนท่านอาจารย์เมื่อที่นี้ว่า ให้อสังขารมันดับพริบ! ไปเลยอย่างนี้ แล้วเวลานั่งสมาธิพอมันสงบ มันไม่รู้จะยกตัวไหนขึ้นมาพิจารณาแล้วคะท่านอาจารย์

หลวงพ่ : พอดีสงบแล้วนะ ให้อยู่กับสงบ พอออกมาจับได้.. ออกมาจับได้ อย่างเวลา คนเราบอกว่าเป็นไข้ แล้วอาการไข้นั้นมี นี่ก็เหมือนกัน เพราะโยมก็บอกแล้วว่ามันดับพริบไป แล้วมันก็มีอะไรคาใจอยู่ พอออกมาจับมันจับได้

เพียงแต่ที่คำว่า “ถล่ำ” คือกิเลสมันบังเงา เวลามันถล่ำไปแล้วมันจะบอกว่าไม่มีอะไรว่างแล้ว ปลอดภัยแล้ว มันปิดกั้นอยู่

แต่ถ้าเรามีความคิดฝ่ายตรงข้าม ถ้ามันมีต้องเจอ!

โยม ๑ : อ้าว... แล้วจะยกตัวไหนขึ้นมา

หลวงพ่ : ประสาเรานะ ถ้ากูเดินเอาหัวชนกำแพงนี้ หัวกูแตกแน่ๆ เลย

นี่ก็เหมือนกัน “จิต... ถ้ามันมีอยู่ให้ทิ่มมันเข้าไปเลย! มันเจอแน่นอน” เหมือนเอาหัวโขก นี่มันต้องโดน คือของมันมีอยู่

เราไปแก้พระมาองค์หนึ่ง เขาสิ้นเป็นพระอรหันต์แล้ว เขาพิจารณาข้าว เขาบอกว่าเขา บิณฑบาตเขาพิจารณาข้าวจนสิ้นพระอรหันต์เลย แล้วพระเพื่อนก็ชวนเราไป แล้วพอเขาบอก เรา ก็รู้แล้วว่าไม่ใช่ ไม่ใช่เพราะอะไร เพราะวิทยานิพนธ์นี้เป็นของหลวงปู่ขาว

ไอนี้เป็นสัญญาล้วนๆ เลย พอเป็นสัญญาล้วนๆ ก็บอกให้พิจารณาซ้ำๆ ทั่วๆ “มันไม่มี... มันปล่อยหมดแล้ว มันไม่มีหรอกๆ” กูก็บอกว่า “มันมีสิ” คือของมันมีอยู่ ถ้าเอ็งค้นหามันจะเจอ

อันนี้มันอยู่ที่วาสนาของคน ถ้าวาสนาของเขาแล้วเขาเอะใจ หรือเขาซื่อสัตย์ของเขา เขา จะได้ประโยชน์กับตัวเขาเอง แต่ถ้าเป็นกิเลสนะมันบอกว่ามันไม่มี ค้นแล้วก็ไม่เจอ มันไม่มี ก็กิเลส มันบอกให้ไม่มีมันก็ไม่มี

เพราะตัวเราก็อาจจะเป็นพระอรหันต์อยู่แล้ว อาจจะสิ้นกิเลสอยู่แล้วไซ้ไหม แล้วพอบอกว่าไม่มี.. ไม่มีมันก็เข้าทางว่ามันเป็นพระอรหันต์ไง กิเลสก็ถึบตูดเลย ไซ้ๆ เพราะกิเลสมันถึบตูดไซ้ไหม

รับประกันได้เลยว่าพระองค์นี้ ถึงที่สุดแล้วถ้าเขาไม่หลงไป เขาก็หลงไปเลย แต่ถ้าวันไหนเขารู้ตัวขึ้นมาละ เขาต้องกลับมาเจอตรงนี้ คือของที่มันได้ชำระแล้วมันมีอยู่นะ อีกที่ร้อยปีก็ร้อยชาติ มันก็จะฝังใจเราไป ไม่มีทางจะหลุดจากใจเราไปได้ ถ้าเราไม่กำจัดมันเสีย

มี! แล้วพอฟังโยมพูดนะ ตอนที่บอกว่าออกจากโรงหนัง ของอย่างนี้มันเป็นการยืนยันว่าคนมีบารมี บารมีของคนมันจะยืนยันกันตรงนี้ ตรงที่จิตรวม จิตรับรู้ จิตกระทบ ถ้าคนไม่มีบารมีนะ ถ้าสงบมันก็สงบเฉยๆ

โยม ๑ : แล้วมันเกิดความเบื่อหน่ายมากเลยละ มันถึงได้สลดสังเวช แล้วมันก็ร้องไห้อยู่ ๒-๓ ปี มันสลดสังเวชมาก

หลวงพ่ : มีบารมีมากนะ มันก็ต้องมีครูบาอาจารย์ที่มีความเหนือกว่า แต่ไปพบครูบาอาจารย์ที่... โยมคุมได้ใจ อาจารย์จะสอนได้อย่างไร ก็โยมไปสอนอาจารย์หมดเลย

ถ้าคนมีอย่างนี้ โธ... จิตก็กะนองนะ มันต้องมีคนถึง ถ้าจิตก็กะนองแล้วคนคุมไม่ถึงมันไม่มีสิทธิ์

โยม ๑ : โยมภาวนาแล้วโยมไม่มีนิมิตอะไร แต่มันคืออยู่ที่ว่าโยมจับหลักนะคำว่า “ไม่ว่าอะไรก็แล้วแต่ที่เกิดขึ้นกับจิต หรือเกิดขึ้นขณะภาวนา โยมไม่เอามาเป็นเรื่องหมดเลย” ไม่เอามาว่า เอ๊ะ.. ทำไมอย่างนั้น เอ๊ะ.. ทำไมอย่างนี้ ไม่เลย คือรู้เรื่องของมันเท่านั้นเอง คือปล่อยให้มันเป็นอิสระเป็นธรรมชาติของมันละ อะไรเกิดขึ้นมาก็เป็นอย่างนั้น

หลวงพ่ : นี่วาสนาของคนไง นี่ทัศนคติ เห็นไหม

โยม ๑ : ละ ไม่ได้คิดอะไร

หลวงพ่ : โธ.. ของเราไม่เป็นอย่างนี้ ของเรานี้เราไปขอกใจ ประวัตินี้ของหลวงปู่เทศก์กับหลวงปู่หลุย องค์หนึ่งคิดสมาธิ ๑๗ ปี อีกองค์หนึ่งคิด ๑๑ ปี ใจ ตอนบวชนี้เราไปอ่านเจอเข้า อู้ฮู..

กลัวนิบหาย กลัวจนซื้อขลุ่ยนะ อะไรก็ไม่เอา เจอะอะไรก็ไม่เอา... ไม่เอา แล้วพอใครมาเรอบอกว่าไม่เอา พอเวลาเราสอนลูกศิษย์ไป ลูกศิษย์บอกว่า

“มันจะเป็นไปได้อย่างไรนิมิตอย่างนั้น”

“ก็ถูกก็เห็นมาแล้ว! แล้วถูกก็วางไว้แล้วไง”

แล้วพอวางไว้แล้วนะ พอจิตมันผ่านไปแล้วนะ กลับมาใช้ประโยชน์ได้มหาศาลเลย แต่ถ้าเราไม่วาง แล้วพอเราใช้มันไปนะจิตมันเสื่อมหมดใจ

ถ้าไม่วางมันนะ แล้วไปยุ่งกับมันด้วย แล้วมันก็ลากให้จิตนี้หมดไปด้วย แต่ถ้าเราวางมันไว้นะ แล้วเราเดินผ่านทะเลไปนะ แล้วกลับมา พอมีกำลังแล้วกลับมาเอามันมาใช้ประโยชน์นะ อู๋.. โห้.. จักรวาลนี้ถูกไปมาหมดเลย

โยม ๑ : ค่ะ แล้วมีอยู่วันหนึ่งนะคะ โยมก็เอาสตินี้ คือเริ่มนั่งมันยังไม่มีเวทนา ก็จับลมนะคะ พอจับลม แล้วพอเวทนาเริ่มเกิด โยมก็ไปจับเวทนา... กาย เวทนา จิต ธรรม ไอ้คุณลมมันก็คือ กายใช้ไหมคะ อ้าว.. คุณเวทนา เอ๊ะ.. คุณไปดูมา โอ้ย.. ไอ้เวทนานี้เราเข้าใจว่ามันอยู่ในกาย จริงๆ เวทนามันไม่ได้อยู่ในกาย มันอยู่นอกกายนะคะ

เอ้อ... ไอ้เวทนากับกายนี้มันคนละส่วนกันนี้นะ อ้อ.. ก็จิตก็ดูมัน พอดูๆ ไป ลมมันก็ดับหายไป.. ดับหายไป ไอ้ขั้น ๕ ก็ดับไป ลมก็ดับไป มันก็เหลือแต่รู้อย่างเดียว แต่มันไม่ใช่สงบนะคะ มันเฉย...

ทีนี้พอมันเฉย ตอนนี้นั่นก็เฉย เอ๊ะ.. อะไรวะ เฉย.. แล้วเอาอะไรมาดูมันก็เฉย มันก็ติดแต่ตัวเฉย นี่ค่ะท่านอาจารย์ ติดแต่ตัวเฉย

หลวงพ่ : อันนี้อันหนึ่งนะ กับอันที่เมื่อกี้เอากายไปเป็นทางเดินจงกรม เห็นไหม นี่มันเหมือนกัน อันนี้กับอันที่เอากายไปเป็นทางเดินจงกรม

พูดถึงนะ เวทนานี้มันไม่ได้อยู่ข้างนอกหรอก เพราะถ้าเวทนาอยู่ข้างนอก นี่วัตถุหรือของทุกอย่างที่เป็นเวทนาไม่ได้

“เวทนามันอยู่ที่จิต... ถ้าจิตโง่ เวทนาเกิด.. ถ้าจิตฉลาด เวทนาไม่มี”

เวทนาคืออะไร ถ้าเป็นทางวิทยาศาสตร์นะ อย่างเช่นคลื่นหัวใจ เห็นไหม เขาจับได้ อันนั้นเป็นวิทยาศาสตร์ แต่ไอ้ความรู้สึกมันอยู่ที่นี้ พออยู่ที่นี้ แล้วเวทนานี้เป็นเพราะจิตโง่! ถ้าจิตฉลาดเวทนาไม่มี เวทนาเป็นนามธรรมใจ

ทีนี้พอโยมไปเห็นอย่างนั้นใช่ไหม เวลาเจอเวทนาอยู่ข้างนอก ทุกอย่างอยู่ข้างนอก ทีนี้พอเป็นอย่างนั้นเพราะจิตมันส่งออกไป พอส่งออกไปแล้วพอมันปล่อยวางเข้ามา พอมันปล่อยวางเข้ามามันเหลือตัวจิต มันก็เลยซื้อบ๊อง ใจ คือเฉยๆ ใจ

“นี่ขันติธรรมคือการอดทน” ถ้ามีปัญหา มันจะไล่เข้ามา พอไล่เข้ามา พอตัวจิตมันไล่เข้ามาถึงตัวจิต ตัวจิตนี้เวลาภาวนาปัญญามันเกิด

แต่เราฟังโยมมาหลายทีแล้ว โยมฟังคำนี้ละ... เวลาหลวงตาท่านบอกว่าท่านพิจารณาของท่าน “เวลาปัญญามันหมุนนี้เหมือนธรรมจักรมันหมุน... เวลาปัญญามันหมุนนี้เหมือนธรรมจักร”

เราจะพูดบ่อยเวลาธรรมจักร คือมรรคสามัคคี มรรคญาณ... เวลาธรรมจักรมันหมุน คือมรรคญาณมันหมุนนี้มันทำอย่างไร “นี่ภาวนามยปัญญา”

มันมีพระเอชิตีเราไปฟังแล้วมันบอกว่า เมื่อก่อนมันฟังอยู่ เพราะเมื่อก่อนเราจะพูดตรงนี้หนักมาก ตอนมาใหม่ๆ เห็นไหม เขาบอกว่าเวลาฟังเทศน์มานี้มีของหลวงตากับของเราที่บอกว่า เวลาจักรมันหมุน.. เวลาปัญญามันหมุน

ทีนี้พอฟังโยมพูดเมื่อกี้ บอกว่าพิจารณาอย่างนั้น ทุกอย่างเป็นอยู่ข้างนอกๆ มันเป็นเรื่องปัญญา มันปัญญาของเราที่เกิดขึ้นมา ทีนี้พอทำความเข้าใจแล้วมันย้อนกลับมา... ย้อนกลับมา แล้วต้องจี้มันลงไป

โยม ๑ : ท่านอาจารย์คะ มรรคญาณนี้มันเป็นญาณที่ละเอียดใช่ไหมคะ

หลวงพ่ : มรรคญาณ คือมรรค ๘ นี่แหละ

โยม ๑ : ระดับไหนคะมรรคญาณนี้

หลวงพ่ : มรรคญาณคือจิตสงบ พอจิตมันสงบแล้วจิตมันออกจับกายได้ มันวิปัสสนากายได้ วิปัสสนาเวทนา วิปัสสนาจิต วิปัสสนาธรรม นี่คือมันหมุนแล้ว พอมันเห็นแล้วมันหมุนเลย

พอมันหมุนนี้หมายถึงว่าปัญญามันหมุนไป วงรอบของจิตมันหมุนไป เห็นไหม พอหมุนไปนี่มันกลับมาชำระล้างจิตที่ว่ามันเป็นจิตจริง พอเป็นจิตจริงแล้วพอพิจารณารอบหนึ่ง พอมันสมควรมันก็ปล่อย “นี่ทั้งคปทาน มันก็ปล่อย” พอปล่อยแล้วเดี๋ยวมันก็เกิดอีก ก็ให้ซ้ำอีก.. ซ้ำอีก พอมันสงบแล้ว มรรคสามัคคี มรรครวมตัว “ยถาภูตัง”

“ยถาภูตังคือการทำลายทั้งหมด ญาณทัศนัง คือญาณทัศนะเกิดกับการหยั่งรู้ขึ้นมา”

โยม ๑ : มรรคญาณนี้มันก็เป็นญาณระดับอัตโนมัตติหรือเปล่าคะ

หลวงพ่ : ถ้าอัตโนมัตติคือมันเป็นเองเนาะ คำว่าอัตโนมัตติคือมันเป็นเองใช่ไหม แต่ไม่ใช่อัตโนมัตติ เพราะว่าเกิดจากสติ เกิดจากปัญญาของเรา

เวลาทำขึ้นมาเนี่ยเขาบอกว่าป็นสัญญาๆ เป็นการสร้าง มันเป็นการสร้างขึ้นมาก่อน คือว่าเราฝึกฝนนี้มันเป็นการสร้างขึ้นมาก่อน สร้างขึ้นมาจนมันชำนาญ พอมันชำนาญแล้ว มันจะหมุนของมันเอง... มันจะหมุนของมันเองจากการสร้างด้วยสติปัญญา มันไม่ใช่หมุนโดยอัตโนมัตติ

คำว่าอัตโนมัตติๆ ที่เขาพูดกันนี้ เราจะบอกว่าเราปฏิเสธว่าพวกนี้ภาวนาไม่เป็น “มันจะเกิดอัตโนมัตติ” ถ้ามันเกิดอัตโนมัตติ มันก็ไม่มีที่มาที่ไปใช่ไหม

มันเกิดอัตโนมัตติไม่ได้! มันเกิดจากการกระทำที่เราประกอบส่วนขึ้นมา แต่พอมันไปถึงระดับที่มันเป็นมรรคสามัคคี ที่มรรคญาณแล้ว มันจะเป็นไปโดยสังขธรรม ไม่ใช่มีเราเข้าไปมีส่วนประกอบ คือมีเราเข้าไปรับรู้ หรือเราเข้าไปบังคับบัญชา... ไม่ใช่! อันนั้นมันเป็นโลก แต่มันเกิดจากโลกนี้แหละ เกิดจากการกระทำของเราทั้งหลายที่ทำมันขึ้นมา แล้วพอมันหมุนไปนะ โอ้โฮ.. มันชำนาญมาก

เพราะมันชำนาญมากนี้แหละ อย่างที่เราพูดกับพวกโยมเวลาปฏิบัติ เพราะอย่างที่ว่ามันคตทั้งคปทาน คตทั้งคปทานนี้เราเป็นเป็นร้อยหนพันหนนะ เราพูดไว้ในเทปนี้บ่อยมาก ว่าภูนี้ปล่อยเป็นร้อยหนพันหน บางวันปล่อยทีหนึ่ง ๕ หน ๖ หน แต่เพราะเราเคยพิจารณาไปแล้ว เราเคย

หลงเคยคิดมา มันเลยเช็ด พอเช็ดมันก็สัญญากับตัวเองบอกว่า“ต่อไปนี่ะ มึงจะต้องพิจารณาไปเรื่อย ๆ แล้วไม่ฟังใครทั้งสิ้น ไม่เชื่อใคร ไม่อวแเวใคร”

พิจารณาซ้ำแล้วซ้ำเล่า ซ้ำแล้วซ้ำเล่า มันก็ปล่อย เข้าปล่อย บ่ายปล่อย เย็นปล่อย กลางคืนปล่อย ดึกปล่อย มันปล่อยกุ๊กก็ทำช้อยอย่างนั้นแหละ ทำอยู่อย่างนั้น แล้วมันก็ปล่อยๆ ปล่อยอยู่อย่างนั้นแหละ มันปล่อยกุ๊กไม่ทิ้ง เพราะกุ๊กเคยหันไปทางอื่น แล้วกุ๊กโดนมึงหลอกมาหลายทีแล้ว กุ๊กซ้ำมันอยู่อย่างนั้นแหละ พอมันถึงที่สุดใจ

เพราะอย่างนี้คือไม่มีใครคาดหมาย ถ้าไม่มีใครคาดหมายมันจะเป็นไปได้ พอถึงที่สุดมันก็พิจารณาอีก พอพิจารณาไป แล้วพอมันทำลาย พับ! กายเป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์ มันปล่อย พับ!

“เออ! อันนี้แหละใช่! เออ!”

โยม ๑ : อ้อ มันบอกเองนะกะ

หลวงพ่ : เออ! อันนี้แหละ! อันนี้แหละ! เป็นปัจจัยจัดตั้ง

โยม ๑ : ธรรมดาไม่ต้องมีใครมาบอกเลย มันรู้ด้วยใจ

หลวงพ่ : มันร้อง เออ! แล้วอัศจรรย์ไปอีก อัศจรรย์ไปอีก

ฉะนั้นเราเอาประสบการณ์ของเราที่แหละ ใครจะเป็นอะไรก็ได้แต่กุฎามตรงนี้ ถ้ามันเข้าหลักนี้ เออ.. ใช่

โยม ๑ : ท่านอาจารย์คะ ทุกวันนี้โยมก็ภาวนาอยู่คนเดียววนะคะ อยู่คนเดียวค่ะ ไม่อยากให้ใครมาอยู่ด้วย แล้วก็รับประทานอะไรก็ง่ายๆ คนเดียวนะคะ แล้วก็รู้สึกดีค่ะ พอคนอื่นมา รู้สึกว่า บางทีจิตเราก็ต่องไปนู่นไปนี่ อย่างนี้นะคะ

หลวงพ่ : ใช่เราจะแนะนำตรงนี้ คือให้ซ้ำ! ที่ผิดพลาดไปนะ...

เวลาหลวงตาท่านไปแก้หลวงปู่ฝั้น ไปเผาศพหลวงปู่กงมา แล้วย้อนกลับมา พอย้อนกลับมา หลวงปู่ฝั้นอยู่ที่วัดป่าภูธรพิทักษ์ ที่สกลฯ แล้วพอหลวงตาเห็นสบโอกาสก็เข้ามาหาที่นั่น พอเข้ามาหาที่นั่นก็เข้ามาชักกัน พอชักกันก็ว่างหมดนะ พุทโธว่างไสว พุทโธว่างไสว

หลวงตาว่า “โธ... มานอนตายอยู่ที่นี่ นี่กว่าไปถึงไหนแล้ว! ”

โอ้โฮ.. หลวงปู่ขึ้นช็อกเลย พอช็อกก็อัดเข้าไปนะ พออัดเข้าไปนะหลวงปู่ขึ้นว่า “เอ้อ... รู้แล้วๆๆ” ไปแก้กันที่นั่นไง พุทโธฟองใส พุทโธสว่างไสว “จิตเดิมแท้ฟองใส”

เราจะบอกว่า หลวงตาเวลาท่านจะแก้ คือท่านให้ย่ำตรงที่จุดนั้น ที่นี้พอเราปฏิบัติ “เราพยายามย่ำลงที่จุดนั้น” จากกาย เวทนา จิต ธรรมนี้ย่ำ แล้วอย่าแบบว่าเปรียบเทียบไปทางอื่น ซ้ำอยู่ที่เดิม.. ซ้ำอยู่ที่เดิม

โยม ๑ : อ้อ กาย เวทนา จิต ธรรมนี่นะคะ

หลวงพ่ : เวลามันเป็นนะมันเป็นต่อหน้าเรา... มันจะเป็นต่อหน้าเรา

โยม ๑ : ไม่ต้องอะไร ให้ดูกาย เวทนา จิต ธรรมนี้เท่านั้นเองนะคะ

หลวงพ่ : แล้วเวลาจับนะ ให้พิจารณามัน จับแล้วพิจารณามัน... อย่างที่พูดเมื่อกี้ โยมบอกว่ามันไม่มีอะไร

โยม ๑ : ที่นี้เมื่อกี้ท่านอาจารย์บอกว่า “เวทนานี้ภายนอกมันไม่มี มันอยู่ที่ใจ”

หลวงพ่ : ใช่! ใช่!

โยม ๑ : แล้วถ้ามันอยู่ที่ใจ แล้วเราทำอะไร เราจะจีไปที่ใจเราจะทำอะไรคะท่านอาจารย์ ตรงนี้แหละ

หลวงพ่ : พอจิตสงบนะ พอจิตสงบแล้วนั่งพิจารณาเวทนา.. เวทนามีกายกับใจ กายคือมันเจ็บปวด แล้วเจ็บปวดประสาเรานี่ ซากศพมันเจ็บปวดไหม... ไม่มีทาง!

โยม ๑ : โอ้เจ็บปวดนี้โยมผ่านเวทนาได้จริงๆ โอ้ความเจ็บปวดนี้โยมไม่สนมันเลย

หลวงพ่ : เดียว! ไม่สนก็นั่งให้มันเกิดมา เพื่อพิสูจน์กัน

โยม ๑ : กายนี้แหละ เวลาโยมดูก็คิดว่า เอาจิตนี้ดูอาการของมันแค่นั้นเอง มันก็แสดงอาการของมันนี่แหละ เกิดดับมันก็เป็นธรรมชาติของมัน โยมคิดอย่างนี้จึงวางได้

หลวงพ่ : วางได้นั่งได้กี่ชั่วโมง

โยม ๑ : ๔ ชั่วโมงค่ะ

หลวงพ่ : แล้วพอวางได้ขึ้นมาแล้ว พอจิตมันวางแล้วนี่จิตมันเป็นอย่างไร

โยม ๑ : มันเฉยๆ

หลวงพ่ : แล้วพอไปเห็น เดี่ยวเวทนามันเกิดอีกไหม

โยม ๑ : ระหว่าง ๓-๔ ชั่วโมง มันก็เกิด ๓ รอบ ๔ รอบ

หลวงพ่ : นี่ใจมันก็เกิดอีก

โยม ๑ : มัน ๓ รอบ ๔ รอบ ท่านอาจารย์เดี๋ยวโยมกราบเรียนท่านอาจารย์นะคะ จริงๆ แล้วโยมชำนาญเรื่องว่าดูเกิดดับของมันจริงๆ

หลวงพ่ : นี่เราจะบอกอย่างไร

โยม ๑ : ตรงนี้โยมจะแก้ยาก

หลวงพ่ : นี่แก้ยาก เราจะบอกว่า ในเมื่อถ้าพูดถึงเวทนามันเฉยของมันใช่ไหม พอจิตมันเวทนาเกิดแล้วมันก็ดับไป นี่มันเฉยของมัน แต่มันไม่มีเหตุผลใจ เหตุผลมันไม่พอใจ แล้วพูดถึงถ้าปัญญามันเกิดนะ

เวทนามันเกิดที่ไหน... ทำไมมันไม่ไปเกิดที่กาย... มันเกิดที่จิต เพราะจิตไปรับรู้มัน แต่ที่บอกให้ดูเวทนานี้เพื่อเป็นการพิสูจน์กันว่า “เวทนาจริง”

หลวงตาบอกนะว่า “ถ้าเวทนาจริง จิตก็จริง” แต่นี่เวทนามันปลอม เวทนามันปลอม เพราะอะไร เพราะว่ามันเกิดดับ มันยังเกิดยังดับอยู่ใช่ไหม มันยังปลอมอยู่ คือมันยังหลอกเราได้ใช่ไหม ทีนี้พอมันหลอกเราได้ นี่ เพราะว่าเวทนามันอยู่ที่จิต เพราะจิตนี้ไปรับรู้มันถึงเกิดเวทนา ทีนี้พอจิตไปกำหนดเราก็ไล่มันเข้าไปสิ ไล่เข้าไปที่จิต มันออกไปรับรู้มันได้อะไร

โยม ๑ : อ้อ หมายความว่าจิตเราไปทำความสำคัญมันหมายไว้ว่านั่นคือเวทนา ไปให้ความสำคัญมันใช่ไหมคะ

หลวงพ่ : แน่นอน ตอนนี้นะโยมทำอะไรก็แล้วแต่ เราฟังแล้วนี่โยมทำแบบว่า ๕๐ เปอร์เซนต์ กึ่งๆๆ แล้วมันไม่สรุปไม่จบ อย่างเช่นเวทนา ก็สักแต่ว่าเวทนา พอสักแต่ว่าเวทนานี้ นะ “ทุกข์เวทนา.. สุขเวทนา..อภัยกถา” มันอยู่ตรงที่ว่า มันจะลงไปทุกข์กับสุขอีก มันไม่จบ

โยม ๑ : แต่ว่าพระอาจารย์คะ ทุกวันนี้กราบเรียนท่านอาจารย์เลยว่า โยมินะมันไม่ค่อยมีความทุกข์นะคะ เพราะว่าอะไรรู้ไหมคะ เพราะว่าอะไรก็แล้วแต่... พระอาจารย์คิดคุณะคะ อย่าง โยมะคะบางทีมันมีเรื่องหรือมีอะไร ไม่ใช่เรื่องอะไรหรอก บางทีเรื่องสมบัติหรือเรื่องอะไรต่ออะไร แต่โยมก็ว่ามันได้หมดเลยนะ สมบัติเงินทองนี่โยมไม่สนใจเลยนะ ไม่สนใจเลย

หลวงพ่ : โทษนะ ไอ้ของอย่างนี้เราไม่ฟังเลย เพราะมันเป็นของนอกกาย มันไร้สาระ คนเรานี้ะที่มันคิด มันติดกันที่นี้

โยม ๑ : ที่นี้พออะไรก็แล้วแต่มันเกิดขึ้นกับจิต หรือขณะที่โยมป่วยเมื่อปี ๕๐ นี่โยมหกล้มนะ กระตุกแตก อุ๊ย.. ถ้าโยมไม่มีธรรมะนี้เสร็จเลยนะคะ ที่นี้โยมก็เดินไม่ได้ มันเวียนศีรษะ แล้วเวลานอนก็ปวด.. ปวด มันปวดอุ๊ย.. แต่โยมก็ดูมันนี่แหละ เอาวิชาที่เรียนมาใช้ ไม่คร่ำครวญ ไม่ทุกข์ไม่อะไรเลยคะท่านอาจารย์

หลวงพ่ : มันไม่สรุป

โยม ๑ : จริงคะ มันยังไม่สรุป

หลวงพ่ : มันไม่สรุป โสคาบัน สกิทาคา อนาคตมันอยู่ที่การสรุปคือขาด

โยม ๑ : มันยังไม่ขาด ใช่คะ

หลวงพ่ : ถ้าไม่สรุปแล้ว นี่เราต้องตามขี้ ถ้าไม่ตามขี้ แล้วประสาเราว่า นี่เห็นมาแล้ว โทษนะ.. วงการพระ เรารู้ว่าพระองค์ไหนมันมีจริงหรือมีปลอม ถ้าไม่จริง มันสรุปไม่เป็นกันหมด วงการพระก็สรุปไม่เป็น โยมก็ไม่สรุป แล้วไอ้คนที่ไม่สรุปกับไม่สรุปมันมาอยู่ด้วยกันไง มันก็เลยตากันอยู่อย่างนี้ไง

ถ้ามันไม่สรุปนี้มันจบไม่ได้ เราจะต้องไล่เข้าไป.. ไ่่เข้าไป อย่างที่เราทำนี่ไง แล้วเราจะมาสอนลูกศิษย์ทุกคน “เฮ้ย... วิ่ง ๑๐๐ เมตร นี่มันต้องวิ่งให้ถึงเส้นชัยนะ” ถ้าไม่ถึงเส้นชัย มึงวิ่งไป ๑๐ เมตร ๑๐ เมตร แล้วมึงกลับมาวิ่งใหม่ อย่างนี้ก็วิ่งทั้งชาติไป

จี้มันเข้าไป! จี้มันเข้าไป! ลูยมันเข้าไป

โยม ๑ : บางทีมันอย่างนี้จะท่านอาจารย์ กิเลสมันบอกว่า “เฮ้ย.. มึงได้ขนาดนี้มึงก็มีความสุขแล้วนี่หว่า” กิเลสมันมาว่าอย่างนี้เลยนะ แต่พอไอ้ธรรมะมันก็ขึ้นมาว่า “เฮ้ย.. แต่มึงต้องมาเกิดนะ มึงไม่สิ้นนะ มึงมีเชื่อนะ” มันก็ว่าอย่างนี้ มันก็ต่อสู้กันไง.. มันต่อสู้กัน

หลวงพ่ : แน่นอน ให้ไล่เข้าไปเลย! ไ่่เข้าไปเลย พอไล่เข้าไปเลยนะ เหมือนงานเราเสร็จไป เหมือนเราทำความสะอาดในบ้าน ถ้าเราทำเสร็จแล้วคือจบ ถ้าเราทำไม่เสร็จแล้วมันก็ครึ่งๆ กลางๆ อยู่อย่างนั้นแหละทั้งปีทั้งชาติ ไ่่เข้าไป.. ไ่่เข้าไปให้จบ ไ่่เข้าไป!

คำว่าไล่เข้าไปเวลาพูดกับเราเนี่ย เห็นไหม มันมีงานข้างหน้า โยมสังเกตตรงนี้สิ แต่เวลาไปพูดกับพระองค์อื่นเนี่ยงานไม่มีข้างหน้า เพราะพระเจ้าไม่รู้ว่าข้างหน้าจะมีงานอีก ถ้างานข้างหน้ายังมี ให้ไล่เข้าไป! ไ่่เข้าไป! ไ่่เข้าไป!

เพราะงานข้างหน้ายังมี ไ่่จนมันจบ จนมันหมดงาน ถ้าหมดงานในชั้นของโศดาบัน หมดงานในชั้นของสกิทาคา หมดงานในชั้นอนาคา

อันนี้เห็นไหม โยมก็พูดเองว่ามันครึ่งๆ กลางๆ ทุกอันเลย มันก็เลยเป็นสุกๆ ดิบๆ ดิบๆ สุกๆ นี่ไง แล้วคำว่าดิบๆ สุกๆ นะ เวลาเราไปฟังคนอื่นนี่มันไม่เข้าใจจริงๆ นะเนี่ยเราสะท้อนใจ เราสะท้อนใจเวลาฟังเทศน์พวกครูบาอาจารย์เรานี้แหละ จะบอกว่าเทศน์นี้นะมันกึ่งๆ มันไม่สุด แล้วถ้าสุดนะมันก็มีหลวงตาเรา มีหลวงปู่เจี๊ยะนี่ อู้ฮู... ต้องขาด! ขาดเลย! ขาดเลย! แต่องค์อื่นเวลาพูด ไม่มีใครพูดอย่างนี้

กุงงนะเวลาพูด พวกนี้แบบว่ามันไม่สุด พอไม่สุดก็พูดธรรมะ ก็เอาธรรมะพระพุทธเจ้ามาพูด ก็พูดธรรมะนั้นแหละ แต่ถ้ามาฟังหลวงตา ฟังหลวงปู่เจี๊ยะพูดนะ ผลัวะ! ผลัวะ! ผลัวะ! พอฟังแล้วแบบว่ามันสะใจไป แต่เวลาองค์อื่นนะ มันคันหัวใจไป คันฉิบหายเลย คันมาก แต่พูดอะไรไม่ออกนะ พูดอะไรไม่ได้

โยม ๑ : แล้วก็ขณะนี้จิตของโยมกับสตินี้ละ แหม.. มันแนบแน่นกันเหลือเกิน เวลานี้จะ
คะ นี่โยมก็มาเที่ยวนี้ มาจากเขาคือเมื่อวานนี้ เจาะจงมาราบเรียนถามท่านอาจารย์โดยเฉพาะเลย

หลวงพ่ : เจาะเลย! เจาะเลย! แล้วเอาขึ้นมาพิจารณา

โยม ๑ : กาย เวทนา จิต ธรรมนี้ละคะ

หลวงพ่ : ไซ้ แล้วที่โยมพูดอย่างนี้ บอกว่ามันยังแนบแน่นอย่างนี้ พอมันแนบแน่นนะ เรา
ห้วงอย่างเดียวนั่นแหละ คือห้วงเวลาเสื่อม แนบแน่นคือมีกำลัง พอเสื่อมแล้วหมดกำลังแล้วนะ
โอ้อโฮ.. นั่งคอตกละ ถ้าแนบแน่นนี้ต้องรีบทำ แล้วเวลาพิจารณาเวทนาไปแล้วว่ามันหมด... ไม่
หมดหรอก ให้จี้เข้าไป! เวทนากาย เวทนาจิตนี้แหละ แม้แต่เฉาๆ แม้แต่อันตู่ นี่คือเวทนาจิต
แล้ว!

เวทนาอย่างละเอียดละ เวลามันเศร้าหมองหรือผ่องใส เวลาจิตมันผ่องใส.. จิตเฉาๆ ใจ
ไฟสุ่มขอน นี่อันนั้นก็ทุกข์แล้ว! แค่นั่งอยู่คนเดียว นั่งว่าเหว่ นั่นก็มันไ้

โยม ๑ : แต่โยมไม่เคยว่าเหว่เลยคะ อยู่คนเดียวก็ไม่เคยว่าเหว่ ไม่เคยเซ็ง ไม่เคยเบื่อ

หลวงพ่ : แล้วจับให้ได้!

โยม ๑ : แต่ว่ามันคงจะเป็นละเอียด... ละเอียดที่เราหาไม่เจอ เหมือนกับมือเราไปโดน
หนามเล็กๆ แล้วเราหาเท่าไรก็ไม่เจอ ต้องเอากล้องมาขยาย มันหายากนะ... มันคงมี มันต้องมีคะ
มันมีแน่นอนอยู่แล้วแต่เราหาไม่เจอ

หลวงพ่ : เราอย่าให้ความคิดเรามันนำหน้า อย่าให้ความคิดบอกเวทนาไม่มี อะไรไม่มี นี่
เราจะคิดไปก่อนไ้ ทำตามเนื้อผ้า ทุกอย่างเราจึงตามเนื้อผ้า แล้วดูกันตามเนื้อผ้า จริงก็ว่าจริง
ปลอมก็ว่าปลอม ว่ากันตามเนื้อผ้า แล้วเอากันตามนั้นเลย เอาตามเนื้อผ้าเลย แล้วยังจิตเราดีด้วยนี้
จึงเลย เอาผ้ามากางเลย ผ้านี้เลอะอะไร ผ้านี้มีอะไร ตามเนื้อผ้านั้น

โยม ๑ : แต่ท่านอาจารย์คะ ขณะนี้โยมมันมีความรู้สึกตัวที่เป็นธรรมชาติอยู่ในระดับหนึ่ง
มีความรู้สึกตัวนะคะ ที่มันเป็นเองอยู่ในระดับหนึ่งเหมือนกัน

หลวงพ่ : โทษนะ.. อันที่โยมพูดมาทั้งหมดนี้วางไว้ จำคำนี้เอาไว้วันะ วางไว้! อย่าเอาอันนี้มาเป็นอารมณ์ อย่าเอาอันนี้ โทษนะ.. อย่าเอาอันนี้มาปิดกั้นการปฏิบัติของโยม จำคำนี้ไว้เลยนะ สิ่งที่โยมพูดๆ ถึงมานี้ ให้วางมันเอาไว้ แล้วพอจิตมันสงบแล้ว เอามันขึ้นมาพิจารณาจริงๆ จังๆ

ตอนนี้โยมนี้นะ ใจของโยมเองก็ ๕๐-๕๐ พอบอกจะพิจารณา ก็บอกว่ามันผ่านแล้ว มันคิดแล้ว อันนี้มันทำให้เราลังเลอยู่ วางอันนี้ไว้เลยนะ อันที่มันจะไปละเอียดยังวางมันไว้ แล้วพอจิตสงบแล้ว นี้อย่างที่พิจารณาเวทนาจนมันปล่อยแล้ว...

เวทนานี้เราจะพูดอย่างนี้นะ โยมนีเรายังไม่ได้พูดอย่างนี้เลย เวทนาประกอบไปด้วยอะไร.. เวทนามันเป็นรูป มันเป็นเวทนา มันเป็นสัญญา มันเป็นสังขาร มันเป็นวิญญาณ

ในเวทนานั้น ถ้าไม่มีสัญญาแล้วมันจะเป็นเวทนาไปได้อย่างไร...

ในเวทนานั้น ถ้าไม่มีความรู้สึกเป็นรูป แล้วเวทนามันจะเกิดไปได้อย่างไร..

ในเวทนานั้น ถ้าไม่มีสังขารปรุงแต่งว่าเป็นเวทนา แล้วมันจะรู้จักเวทนาไปได้อย่างไร...

ในเวทนานั้น ถ้าไม่มีวิญญาณรับรู้ว่าเป็นความสุขความทุกข์ มันจะเกิดเวทนาได้อย่างไร

..

โยม ๑ : อ้อ ค่ะๆ มันส่งไปสู่เวทนาทั้งนั้นเลยนะคะ

หลวงพ่ : ชั้น ๕ นี่มันมีครบ! แต่โยมบอกพอสรุปจิตเกิดดับเกิดดับ เปิดปิด เปิดปิดอยู่ มันก็เลยไม่เอามาไตรตรอง เหมือนหมอใจ ยังไม่ได้เอาหูฟังแปะเลย สรุปแล้วว่าเป็นอะไรๆ “เฮ้ย.. หมอมาเว้ย เฮ้ยๆ ฟังก่อนเว้ย เฮ้ย.. แปะข้างนี้มันมีอะไรฟังบ้างเว้ย” อันนี้พอเวทนาแล้วก็ต้องใคร่ครวญมันบ้าง อย่าด่วนสรุป พอด่วนสรุปนี้ปัญญาเราไม่ได้ใช้เลย เราไปคิดเอาแต่ว่ากำลังสมาธิ เกิดดับ รู้แล้วปล่อยวางแล้ว อย่างนั้นก็เลสมันยิ่งเลย บอกว่าคนโง่ๆ อย่างนี้ถูกลอกง่ายฉิบหายเลย

โยม ๑ : จริงๆ เราโง่ให้มันจริงๆ ค่ะ

หลวงพ่ : อ้าว... คนเราจะฉลาดขนาดไหน ก็อยู่ใต้กิเลสหมดแหละ ฉลาด... แต่กิเลสมันฉลาดกว่าใจ แล้วกิเลสมันก็เอาอย่างนี้มาอ้าง

โยม ๑ : ฉลาดมากก็ทุกข์น้อย ฉลาดน้อยก็ทุกข์มาก

หลวงพ่ : เออ.. แล้วยิ่งฉลาดมาก ก็เลสมันก็ยิ่งหลอกมาก ฉลาดยิ่งมาก ก็เลสมันก็ยิ่งหลอกมาก เพราะมันฉลาด ก็เลสก็ยิ่งฉลาดกว่า เพราะกิเลสมันเกิดจากความฉลาดของเรา

ต้องตั้งมันให้ได้ แล้วยาค่วนสรุป เพราะเราค่วนสรุปนะ โทษนะ เหมือนเข้าข้างตัวเอง พอค่วนสรุปแล้ว ธรรมะนี้เป็นปัจจัยตั้ง เป็นสังขธรรม เกิดในธรรม เกิดในธรรม เกิดในสังขธรรม นั้น แต่เรายังไม่เข้าถึงสังขธรรมนั้น เราจะสร้างอาณาจักรของเราขึ้นมาเลยละ แต่เราไม่ได้ไปเกิดในธรรม ถ้าเกิดในธรรมนี้เราสร้างไม่ได้ เราแก้ไขตัดแปลงอะไรไม่ได้เลย

มันเป็นสังขธรรม! เราต้องทำตัวเราให้เป็นส่วนหนึ่งของสังขธรรม นี่โยมจะวางเลยละ ว่าปล่อยแล้ว วางแล้ว.. ก็ไปวางสังขธรรมไว้ มันเลยไม่เข้าสังขธรรมใจ ให้วางอันนี้ไว้

จริงๆ เราสะกิดใจอันเดียว อย่างที่พูดเมื่อกี้ สะกิดใจว่าพอทำอย่างนี้ปั๊บ แล้วไปเจอพระไปเจอพระต่างๆ พระมันส่งตุตเลย เวลามหาเรา เราเลยบอกให้วางก่อน เราไม่ส่งตุตด้วย แล้วให้วางด้วย แล้วทำให้มันเกิดสังขะความจริงขึ้นมา

โยม ๑ : เอาจิตเข้าไปจับเลยนะคะว่ามันเป็นอย่างไร เหตุมันมาจากไหน

หลวงพ่ : จับ ใช่ว่านี้ ในเวทนาประกอบด้วยขันธ ๕... ในสัญญาประกอบด้วยขันธ ๕.. ในขันธ ๕ มีขันธ ๕! ขันธในขันธ ถ้าพิจารณาขันธ ถ้ามันปล่อยแล้วก็จับ ถ้าพิจารณาขันธไม่ปล่อย ก็พิจารณาขันธในขันธ ในขันธนั้นพิจารณาแยกเข้าไปอีก เพราะอะไรรู้ไหม เพราะเวลาบางคนกิเลสมันหนา บางคนอยู่ที่จิตนิสัย ถ้าบางคนมันแยกเข้าไปแล้ว อย่างเช่นขีปนาศึกษาใจ พิจารณาง่ายรู้ง่าย มันปล่อยได้ แต่ถ้าคนเรากิเลสมันลึกซึ้ง พอพิจารณาแล้วมันไม่ปล่อย ไม่ใช่คนเราพิจารณาแล้วจะเหมือนกัน ไม่มีนะ

โยม ๑ : ท่านอาจารย์คะ ปัญหาของโยมก็คือว่าอย่างนี้นะคะ ถ้าเกิดว่าถ้าเรานั่งนี่นะ ยกตัวอย่างถ้ามันเกิดสัญญาขึ้นมา สัญญาที่ความคิดนี้นะคะ แล้วเราก็ดูมัน พอดูมันแล้วพอจับปั๊บ แล้วมันก็ดับไป แล้วเราจะทำอย่างไรให้มันตั้งไว้ มันดับคะ

หลวงพ่ : แล้วทำไมโง่งละ ก็ให้มันดับสิ

โยม ๑ : ก็มันก็ดับ ก็เห็นตัวดับนะคะ แล้วเราจะไปทุกข์อะไรกับไอ้ตัวสัญญาอย่างนี้

หลวงพ่ : นี่ไงๆ นี่หยาบไป พอจับสัญญา แล้วสัญญาก็ดับ แล้วเราก็อบรมรับว่ามันดับ เรา ยืมเงิน ๑๐๐ ล้าน แล้วกูไม่จ่าย อ้าว.. ไม่จ่ายก็ต้องไม่จ่าย ไม่เป็นไร อย่างนี้ได้ไหม... ยืมเงิน ๑๐๐ ล้านนะ เราไม่จ่าย ก็ต้องให้มาจ่ายกูนะมึง ไม่จ่ายไม่ยอม

สัญญา! มันจะดับไป มันก็เหมือนเขากู้เงินเรา ๑๐๐ ล้าน ถ้ามันยังไม่จ่าย เราก็ต้องตามมัน

สัญญา! ในเมื่อมึงจะดับ แต่กูไม่ให้มึงดับ! กูจับมึงไว้ ทำไมจะจับไม่ได้!

โยม ๑ : อ้อ ลากลูกหนี้เข้ามา เอามาเชือดเลย

หลวงพ่ : มาเลย! ไข่ ทุกอย่างนะทำได้ เพียงแต่เพราะความเข้าใจของเรา เรายอมรับไง ถ้า มันเกิดดับแล้วคือการสิ้นกิเลส เราไปสร้างความรู้สึกันหนึ่ง ว่าเป็นการเกิดดับ ถ้ามันเกิดแล้วมันดับ คือกิเลสมันดับไป

โยม ๑ : หลวงตาท่านสอนว่า “สิ่งทั้งหลาย เกิดแล้วดับหมด”

หลวงพ่ : แน่نون! พระพุทธเจ้าพูดอย่างนั้น

โยม ๑ : “สิ่งทั้งหลาย เกิดแล้วดับหมด... สังขารทั้งหลาย เกิดแล้วดับหมด” พระอัญญาโกณฑัญญะนี้ไปเห็นธรรมกับบอกว่า “สิ่งทั้งหลายทั้งปวงในโลกเกิดแล้วดับหมด” โยมก็จับแต่ ไข่เกิดดับ เกิดดับนี้ค่ะท่านอาจารย์

หลวงพ่ : เกิดแล้วดับหมดนี้เราเหลืออะไร ถามหลวงปู่เจี๊ยะสิ หลวงปู่เจี๊ยะบอกว่าดับแล้วเหลืออะไร หลวงตาก็บอกว่าเกิดดับ ดับแล้วเหลืออะไร พิจารณาไป พระอัญญาโกณฑัญญะตามพิจารณาไป พอพิจารณาไป นี่ขันธเป็นขันธ... ขันธ ๕ เป็นขันธ ๕.. กายเป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์... เหลือใจ! เหลือใจที่รวมลง นี่หลวงตาพูดบ่อย พวกนี้ฟังธรรมไม่ออก หลวงตาบอก เวลามันแยกนะ เวลามันแยก จิตมันรวมลง เห็นไหม

“กายเป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์ แล้วจิตรวมลงอีกต่างหาก”

ความรวมลง... คือยะถาภูตัง เกิดญาณทัศนะ จิตที่รวมลงไปนี้ จิตที่รวมลงไปเป็นอิสระ ขึ้นไป อันนี้แหละ! นี่มันเหลืออะไร

เกิดดับเกิดดับมันก็เกิดไฟฟ้าไง เกิดดับๆ เกิดดับมันต้องมีปัญญาเห็นสิ่งที่เป็นการเกิดที่เป็นการดับ อะไรมันเกิดขึ้น อะไรมันดับไป แล้วเหลืออะไร อย่างนี้คือคนภาวนาเป็น ถ้าคนภาวนาไม่เป็น นี่เกิดดับๆ อู้อู... ที่เราพูดกับพวกนั้น เห็นไหม ไอ้ไฟถนนไง มันก็เกิดดับของมันนะ ไฟบนถนนมันก็ติดมันก็ดับของมัน โอ้อโฮ... นั่นพระโศดบัน ถนนหนทางเต็มไปด้วยหมดเลยไปถึงต้องยกมือไหว้ก่อนนะ

โยม ๑ : ค่ะ สิ่งทั้งหลายเกิดแล้วดับหมดเลย

หลวงพ่ : สิ่งนี้เป็นคำพูดของครูบาอาจารย์ที่ท่านผ่านแล้ว แต่ถ้าเราไม่ผ่าน ก็เราเป็นเด็ก วุฒิภาวะของเราไม่ถึง เราไปตีความอย่างนั้น แล้วเราจะเสียผลประโยชน์ คนที่เขาจริงจัง เขาพูดแล้วเขารู้จริง มันเป็นประโยชน์ แต่พวกเรานี้ยังเข้าไม่ถึง ไปพูดก่อนนี้มันเสียประโยชน์

จะนั้นเวลาเราฟังเทศน์เราฟังออกนะ ครูบาอาจารย์ท่านพูดอย่างนั้นจริง แต่เราต้องให้เห็นจริงตามนั้นด้วย เราไปเห็นผลอันนั้นไง แต่เราไม่เห็นเหตุที่มาในการเป็นอย่างนั้น

โยม ๑ : เหตุที่ไม่รู้

หลวงพ่ : ใช่!

โยม ๑ : การประกอบเหตุไม่มี เราก็ไปเอาตัวผลเลยนะคะ อย่างมะม่วงนี่เรารู้ว่ามันสุก มันหวานมันหอม แต่เราไม่รู้ที่มาของมะม่วงว่ามันเป็นอย่างไร

หลวงพ่ : ครูบาอาจารย์ที่เขาคุยกับโยมเขาเป็นอย่างนี้หมด เพราะเราฟังนี้เรารู้หมด มันเลยพูดเป็นอันเดียวกัน พูดเป็นอันเดียวกัน ประสาธนะ ถ้าคนอย่างนี้มีมากขึ้น มันจะเป็นสังคมอย่างนี้สังคมหนึ่ง สังคมที่จริงกับสังคมที่ปลอม สังคมจะซ้อนสังคมกันอยู่

โยม ๑ : ตรงนี้ท่านอาจารย์ ก็ยอมรับว่ามันแก้ก่อนข้างจะยากอยู่นะคะ โยมจับมานานแล้ว

หลวงพ่ : ยาก! ยาก! เรารู้อยู่ เรารู้ว่ายากไง มันยากเพราะอะไรรู้ไหม พูดถึงถ้าเราปฏิบัติขึ้นมา เราหาครูบาอาจารย์ที่แก้มันก็จบใช้ไหม แต่นี่พอไปหาครูบาอาจารย์ที่บอกว่าอย่างนี้ถูก แล้วครูบาอาจารย์ที่บอกว่าอย่างนี้ผิด คือครูบาอาจารย์มี ๒ ฝ่ายไง อ้าว.. ก็ครูบาอาจารย์องค์นั้นบอกว่าผิดไง แต่ครูบาอาจารย์ถูกบอกว่าถูกไง นี่มันยากตรงนี้ไง

โธ.. เราคุยกับพระนะ เราคุยกับพระที่ปฏิบัติ มาคุยกันเรื่องธรรมะนี้แหละ เราบอกว่าอย่างนี้ผิด... ผิดได้อย่างไร อาจารย์บอกว่าอย่างนี้ถูก อย่างนั้นกุเล็ก เพราะถ้ากุพูดนี้ก็ต้องไปลืมหาจารย์องค์นั้นด้วย

เราคุยกัน ๒ คน พอมีงจนตรอก มีงอ้างอาจารย์องค์นั้นเลย ถ้าอย่างนั้นถ้ากูจะเอา มีง ต้องลืมหาจารย์องค์นั้นก่อน ถ้าอย่างนั้นจบดีกว่า คุยกันแค่นี้พอ

นี่ไงมันยากตรงนี้ไง ยากตรงที่ว่าสังคมของพระตอนนี้มันมีของจริง เห็นไหม หลวงตาเวลาพูดกับเรานะ “หงบเวีย.. ของจริงกับของปลอม อยู่ด้วยกันนะ มีง จะหาของจริงทั้งหมดนี้หาที่ไหน”

ในหมู่พระเราเนี่ยมันก็มีจริง มันก็มีปลอมอยู่ด้วยกัน คนเรานี้เนี่ยถ้ามันปฏิบัติไม่ได้ จะฆ่ามันตายมันก็ตายเปล่า แล้วจะฆ่ามันหรือ ก็มันปฏิบัติไม่ได้ ก็แค่นั้นแหละ แต่คนไม่รู้เขานึกว่าจริงใจ พอเขาไม่ได้ ที่เขาพูดมามันก็ปลอมไป

ทีนี้พอเป็นอย่างนี้เรารู้อยู่ มันอยู่ที่ทัศนคติไง ทัศนคติที่เราพึงเทศน์ครูบาอาจารย์ไว้ว่าเราเอะใจไหม เอ๊ะ... ทำไมมองคณีนี้อย่างนี้ เอ๊ะ.. ทำไมมองคณีนี้อย่างนี้ แล้วอันนี้อย่างนี้เอามาเทียบกัน เอ๊ะ.. อะไรมันถูกวะ

เราเนี่ยใช้ดุลพินิจอย่างนี้มาตลอดตั้งแต่เราบวชใหม่ๆ อาจารย์องค์นี้ว่าอย่างนี้... อาจารย์องค์นี้ว่าอย่างนี้... แล้วมาเทียบเหตุผล แล้วเราปฏิบัติด้วย แล้วมันลงอันไหน นี่มันแยกตรงนี้ไง!

เพราะมีพระองค์หนึ่งมาหา เราก็บอกว่านี่คือสมุจเฉตปหาน เขาบอกว่าเขาก็ไปหาอาจารย์มาแล้วแหละ อาจารย์ของเขาที่บอก “ไอ้พวกสมุจเฉตปหานนี่ช่างมันเถอะ เราก็อยู่ของเราอย่างนี้ ไม่ต้องสมุจเฉตปหาน เราก็อยู่ของเราอย่างนี้แหละ” เขาพูดอย่างนี้จริงๆ นะ!

โยม ๑ : อ้อหรือ หรือคะ

หลวงพ่ : เออ! กูก็ถ่ายหน้าผาก เออ.. เรื่องของมีงเถอะ เราแก้กันไม่ได้เพราะอะไร เพราะมันมีกลุ่มสงฆ์กลุ่มหนึ่ง เขามีมุมมองอย่างนั้นกัน แล้วครูบาอาจารย์ของเรามีมุมมองอย่างนี้ แต่ครูบาอาจารย์ของเราส่วนใหญ่แล้ว เขาเรียกว่าเราพูดกันวงใน ไม่ออกมาข้างนอก

โยม ๑ : คือพระองค์นั้นที่วานะคะ เออ.. สมุจเฉตปหานก็ช่างเถอะ เราอยู่อย่างนี้ก็กิเลส มันสอน เพราะว่ามันก็ถูกใจสิ ถูกใจคนเรียนสิ

หลวงพ่ : ถูกใจเขา แล้วเขาไปหาครูบาอาจารย์ที่เป็นพระผู้ใหญ่มา เขาเอ่ยชื่อขึ้นมา แต่เราไม่อยากเอ่ยชื่อ พระผู้ใหญ่หลายองค์บอกว่า นี่พวกหลวงตา พวกสมุจเฉตปหานก็ปล่อยเขาไป เราก็อยู่กันที่ไม่ต้องปหาน เราอยู่กันอย่างนี้แหละ ไอ้พวกนั้นมันก็เชื่อ

นี่เรื่องจริงนะ! มหาเรา นั่งอยู่นี้ เรานี้มันเหมือนกับทำรถเมล์เลย โอ้โฮ... รถมันมาจอด เอะ มันเลยรับฟังไว้อย่างนี้เอะ มันก็เลยรู้ว่าองค์ไหนเป็นอย่างไร องค์ไหนเป็นอย่างไร ที่นี้พอ อย่างนี้ปั๊บ เรามีกะมันแก๊ยากๆ มันจริงนะ บางทีเราได้การรับรองจากพระบางองค์ที่เขาเป็น อย่างนั้น

โฮ.. บางทีเราโดนหนักกว่านี้อีก โดนทีหนึ่งเวลาเขามาหานะ เขาบอกว่า พระผู้ใหญ่ หลายองค์รับรองเขาแล้ว แล้วมหาเราทำไมเราไม่รับรอง เอ็งพรรษาเท่าไร โอ้โฮ... เอาพรรษามาบังคับกันเล่นนะ ถูกไม่รู้เว้ย

นี่เวลามันคิดอย่างนั้น... ที่นี้สรุป! สรุปของโยมนี ในเมื่อถ้าอย่างโยมพิจารณาเวทนามัน เกิดดับ ที่นี้ให้พิจารณาเวทนาอีก แต่ไม่ให้มันดับ

โยม ๑ : ไม่ให้มันดับนะคะ อ้อค่ะ

หลวงพ่ : โฮ เอามันมาตั้ง บอกไว้เลยในเวทนานี้มันประกอบไปด้วยอะไร ในเวทนานี้ ประกอบไปด้วยอะไร.. โยมต้องบอกเลย ในเวทนานี้มันมีอะไรรับรู้ มันถึงเป็นเวทนา แล้วใน เวทนานี้มันมาจากไหน มันตั้งอยู่เพื่ออะไร แล้วมันจะดับไปอย่างไร ถ้าเราไม่ใช่ปัญญาอย่างนี้ เห็นไหม ยะถาภูตัง ถ้าไม่เกิดปัญญายุธาน มันทำอะไรไม่ได้ ต้องเกิดปัญญายุธาน

ให้ชัดตรงนี้! ถ้าโยมไม่ชัดตรงนี้นะ มันเหมือนการปฏิบัติแบบทั่วๆ ไป บางคนปฏิบัติ แล้วมันปล่อย มันทำสมณะแล้วมันก็ปล่อยได้วางได้ แต่วางได้ปล่อยได้นี้ มันก็อยู่เท่านั้น เป็นการ ปฏิบัติเหมือนกันแต่ไม่ได้ผล... กับปฏิบัติแล้วได้ผล

โยมต้องชั่งใจแล้วว่าโยมจะเอาอะไร ถ้าโยมยังทำอย่างนี้อยู่ โทษนะ หลวงปู่เจี๊ยะพูดบ่อย “เชื่ออย่างนี้ไม่พอกินหรือ... มึงไปแช่กันอยู่อย่างนั้นนะ มึงไปกันไม่รอด!” นี่ใจเชื่ออย่างนี้มาทีปีแล้ว

โยม ๑ : ๒๐ กว่าปี

หลวงพ่ : เจ็ดหรือยัง!

โยม ๑ : อย่างนั้นมันก็ไม่ได้และอะไรนะคะ

หลวงพ่ : หลวงปู่เจี๊ยะพูดอย่างนี้เลยนะ

โยม ๑ : ท่านอาจารย์มันก็ไม่ได้และอะไร รู้สึกว่ามันก็ขึ้นๆ เท่านั้นเอง มันไม่ขนาดนั้นค่ะ รู้สึกว่ามันไม่ทุกข์ค่ะท่านอาจารย์ มันไม่ทุกข์ค่ะ

หลวงพ่ : คำนี้เราจำแม่นเลยละ “พวกมึงแช่กันอยู่อย่างนั้นแหละ! แช่กันอยู่อย่างนั้นทำไม” คือกำลังไม่พอใจ ไม่พอกินนะ “พวกมึงทำกันอย่างนี้ไม่พอกิน แช่กันอยู่อย่างนั้นแหละ ทำซ้ำ.. ซ้ำกันอยู่อย่างนั้นแหละ ไม่พอกิน! ไม่พอกิน”

พอเราฟังแล้วเราสะเทือนใจ ท่านดำพระ เรานั่งฟังอยู่ “พวกมึงทำอย่างนี้ไม่พอกิน สู้ๆ ไม่ได้ ภู่งแป๊ปปๆ ดึกว่าพวกมึงอีก”

ไม่จริงหรือ ทำไมจะไม่จริงละ...

โยม ๒ : เดี่ยวขอถามปัญหาโง่ๆ หน่อยครับ สมมุติเรานั่งภาวนาพุทโธ พุทโธไปแล้วมันเกิดเวทนา เราก็ไม่ต้องไปสนใจ เราไม่ดูเวทนา เราจะภาวนาพุทโธ ฟั่นพุทโธไปดี หรือว่าจะหันจิตมาดูที่เวทนา

หลวงพ่ : มันเป็น ๒ ประเด็น ประเด็นใหม่ๆ นี่เราพุทโธไปก่อน พุทโธ พุทโธนี่เขาเรียกจันติธรรม

โยม ๒ : ให้เราฝึนมัน

หลวงพ่ : พุทโธ พุทโธ แล้วมันจะลงพุทโธไป อย่างนี้คือสมณะ แต่ถ้าพอมีกำลังแล้ว เราค่อยเข้าดูมันเลย เข้าดูเวทนาเลย แต่ถ้าสติเราไม่พอ กำลังเราไม่พอนะ พอเข้าไปเวทนา เวทนาจะปวดเป็น ๒ เท้า มันปวดๆ อยู่แล้วนะ พอไปดู อู้ฮู.. ยิ่งปวดใหญ่เลย อู้ฮู.. เลิกดีกว่า

โยม ๒ : ให้ฝืนพุทโธไปเรื่อยๆ

หลวงพ่ : ไข่ มันต้องพุทโธก่อน พุทโธเพื่อให้หลักมันมีกำลัง พอจิตมันดี กำลังมันดี พอเราเข้าไปดูเวทนา นี่กำลังมันพอแล้วไง มันปะทะได้ พอจิตมันปะทะได้ พอไล่เข้าไป.. ไล่เข้าไป พอเวทนาไล่ไปที่เจ็บปวด.. ความจริงนี่มันเป็นนามธรรม พอความเจ็บปวดตรงนี้นั้นเริ่มปล่อยไป

“ความเกิดนามธรรมจะเกิดได้เพราะจิต” พอถ้ามันไล่ไปถึงตรงนี้ แล้วพอตรงนี้ปล่อยไป จิตก็รวมเลย หายหมดเลย แต่ชั่วครา

โยม ๑ : ท่านอาจารย์คะ ถ้าเราไม่จับเวทนา เราจะพิจารณากายอย่างไรคะ ยกตัวไหนนี้ กาย

หลวงพ่ : ได้! พิจารณากายนี้เราพิจารณาอย่างนี้ก็ได้ พิจารณากายแบบหลวงปู่ดูลย์! พิจารณากายแบบหลวงปู่ดูลย์เขาเรียกพิจารณากายแบบเป็นนามธรรม พิจารณาว่ากายนี้มันประกอบแบบ คล้ายๆ กับว่ากายนี้ไปด้วยอะไร.. กายนี้มันกินอาหารอะไร.. อย่างนี้ก็ได้

โยม ๑ : ทีนี้โยมชำนาญเรื่องผมขนเล็บฟันหนัง

หลวงพ่ : เอาอันนี้เลย

โยม ๑ : คือบางครั้งโยมนั่งอย่างนี้ค่ะ โยมคิดว่าโยมยกตัวผมนะคะ ผม ผม ผม ผมผม ผม .. บางทีโยมก็ท้องนะ ผม ผม ผม ผม.. เดี๋ยวกรรมนี้แหละ เอ๊ะ.. โอ้ผมมันก็ไม่ได้ว่ามันเป็นผม

หลวงพ่ : ไม่จริง! เดียวนะ โยมทำสมาธินะ แล้วจับผมตั้งไว้! จับผมนี้ตั้งไว้ แล้วขยายส่วนผม หลวงปู่กิมโง ผมเส้นเดี๋ยวนี้อะ แล้วจับผมตั้งไว้ พอจิตเป็นสมาธิ เห็นไหม

“จิตตกาวนา! ไม่มีจิต ไม่มีการภาวนา”

จิตตภาวนา! จับผมเส้นเดียวตั้งไว้ ขยายส่วนของผม ผมเส้นเดียวนี้ออกเหมือนท่อนซุง
เลย ในเส้นผมนั้นมันมีรูของอาหาร นี่พระกรรมฐานเขาเห็นกันล่ะ!

โยม ๑ : อ้อ.. อย่างนั้นต้องมีญาณสีกะ ปัญญาญาณถึงจะเห็น

หลวงพ่ : ไม่มีปัญญาญาณจะฆ่ากิเลสอย่างไร

โยม ๑ : นั่นนะสิมันต้องใช้ญาณ ที่นี้เรายังไม่เกิดญาณ แล้วจะไปเอาผมขึ้นมาตั้งอย่างไร

หลวงพ่ : เพราะโยมบอกว่าโยมชำนาญเมื่อไหร่

โยม ๑ : อ้อ ค่ะ ก็ชำนาญดูแต่ผม คือโยมคุยกับผมค่ะ โยมชำนาญคือโยมคุยกับผม

หลวงพ่ : โยมบอกโยมชำนาญพิจารณาผม ขน เล็บ ฟัน หนัง ก็บอกให้พิจารณาอย่างนี้
(หัวเราะ) นี่มันก็เลยเป็นสัญญาอารมณ์หมดเลย เห็นไหม มันเป็นกระบวนการของความคิด มัน
ไม่เป็นกระบวนการของความจริงเลย ที่นี้เราก็คงต้องทำความสงบของใจ ถ้าพิจารณาอย่างนั้นนะ
ถ้าโยมทำอย่างนี้.. มันก็เหมือนกับกระบวนการผิด มันก็หมุนไปรอบหนึ่งๆ ซ้ำแล้วซ้ำเล่าอยู่
อย่างนี้ มันก็เป็นเรื่องโลกๆ อยู่อย่างนี้...

แต่ถ้าเราทำจิตสงบของเราได้ แล้วพิจารณาผม ขน เล็บ ฟัน หนัง การพิจารณา.. ใ้ฉัน
พิจารณาอย่างที่เรารู้สึกเมื่อไหร่ ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง ที่โยมพูดเมื่อไหร่ ก็เหมือนกับเกศา โลมา นขา
ทันตา ตโจนนั้นแหละ มันเป็นคำบริกรรม มันเป็นคำท่อง!

ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง ก็มันท่องเอาๆ อย่างนั้นมันก็เหมือนกับพุทโธ พุทโธนี่แหละ พุท
โธ พุทโธนี่ก็เป็นคำท่อง ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง ก็เป็นคำท่อง เป็นคำบริกรรม จิตมันก็เกาะที่คำ
บริกรรม พอจิตมันถึงที่มันก็ปล่อยเข้ามา

มันเป็นสมณะ! มันเป็นสมาธิ! มันไม่ใช่วิปัสสนาอะไรเลย! แต่ต้องจิตสงบก่อน เห็น
ไหม เพราะถ้าไม่จิตสงบก่อน เราไปทำอะไรแล้ว ผลของมันก็คือสมณะหมด แต่พวกเราไม่เข้าใจ
ไง ถ้าสมณะรอบหนึ่งก็โอ้โฮ... นี่โสดาบัน พอรอบที่สองก็นี้สกิทาคา.. คือมันจิตสงบทีหนึ่งก็
โสดาบัน.. จิตสงบทีหนึ่งก็สกิทาคา..

นี่ข้อเท็จจริงมันเป็นอย่างไร แต่เวลาโยมไปพูดกับพระองค์อื่น... พระองค์อื่นเขาไม่มีฐาน ไม่มีราก มันเลยเรียงลำดับอะไรไม่ถูกใจ อะไรเกิดก่อน อะไรเกิดหลังนี้พูดไม่ถูกนะ มันต้องมีอะไรเกิดก่อนเกิดหลัง

ไต่กับไข ใครเกิดก่อนกัน อ้าว.. ไต่กับไขใครเกิดก่อนกัน...

โยม ๑ : ที่นี้พูดถึงว่าถ้าเรานั่งแล้วสงบแล้วนี้ เราจะยกกายขึ้นมาพิจารณา

หลวงพ่ : ไซ้! ต้องพิจารณาจริงๆ นะ “พิจารณาที่อุคคหนิมิต... วิกาละ” มันต้องมีวิกาละ มีการแยกส่วนขยายส่วน มีการคำนวณ ถ้าเราคิดอย่างนั้นมันเป็นเรื่องโลกๆ ใจ อย่างที่ว่าผม ขน เล็บ ฟัน หนังนี้ใจ เขาทำกันอยู่นะ... ที่นี้ทำกันอยู่นี้มันก็เป็นได้ เวลาปฏิบัติใหม่ๆ เขาเรียกว่ามันเป็นได้ทั้งสมณะ เป็นได้ทั้งวิปัสสนา ถ้าจิตเรายังไม่ดีมันเป็นสมณะ ถ้าจิตเราดีแล้วเป็นวิปัสสนา

ที่นี้พอโยมใช้คำอย่างนี้ปั๊บ โยมเข้าใจว่ามันเป็นวิปัสสนาใจ ถ้าวิปัสสนาอย่างที่เรารู้จัก วิปัสสนามันต้องมีขยายส่วน.. ขยายส่วนวิกาละ ไตรลักษณ์! ลักษณะ ไตรลักษณะญาณมันจะเกิด

ไอ้ที่ถือบิ๊ปใจ ย้าแล้วย้าเล่า.. ย้าแล้วย้าเล่า แต่โยมคิดที่หนึ่งนี้เพราะผลมันยังไม่เกิด แต่เกิดเป็นความสบายนี้จริง! มันเป็นสมณะจริงๆ แต่มันไม่อยู่ในขั้นของวิปัสสนา

“ขั้นของวิปัสสนาต้องจิตสงบก่อน”

ถ้าจิตไม่สงบ วิปัสสนาไม่ได้ ถ้าจิตไม่สงบ เราวิปัสสนาคือสามัญสำนึก ผลของมันก็คือสมณะ แล้วเราก็อ้อยู่ตรงนี้ มันไม่จบ

โยม ๑ : ค่ะ มันก็สงบอยู่ เหมือนกับเรายกกายขึ้นมาพิจารณา

หลวงพ่ : ไซ้... ให้ทำอย่างนี้! ให้ทำอย่างนี้แล้วขยันทำ.. ขยันนี้ขยันอยู่แล้ว แต่ทำนี้เราจะขอโยมอย่างหนึ่ง สิ่งที่ทำมาแล้ว ที่โยมทำมาแล้วนี้วางไว้ ถ้ามันมีสิ่งใหม่อะไรเกิดขึ้นมานี้ เราต้องลุยไปเลย แต่ถ้าโยมยังเอาอารมณ์ความรู้สึกอันเดิมอยู่นี้ ยังอยู่กับมันนี้ เวลาทำแล้ว... อย่างที่พูดเมื่อกี้ี้ หลวงปู่เถี่ยจะว่าเช่อย่างนี้ คือว่ามันเคยตัวแล้วใจ มันเคยตัว... ถ้าเป็นหลวงตาจะบอกว่า โทษนะ

“จิตมันด้าน! จิตเรานี้มันคือ! จิตมันคือ จิตมันด้านแล้ว”

ฉะนั้นพอจิตมันคือมันด้าน แล้วเราจะแก้ไขมันไง เราต้องลงปลูกแรงๆ ต้องฝืน.. แล้วอย่าให้มันนอนจมอยู่กับความคิดเดิม จิตมันเข้าไป! ขยายมันเข้าไป! ขยายมันออกไป

โยมจะต้องดึงจิตของโยม.. โยมจะต้องดึงตัวของโยม ให้พ้นจากหล่มอันนี้ให้ได้! ถ้าไม่ดึงตัวเองพ้นจากหล่มอันนี้ มันจะติดหล่มอันนี้ไป ถ้าโยม... โทษนะ โยมตายตอนนี้ถ้าจิตสงบนะ ไปเกิดเป็นพรหม

โยม ๑ : ไม่ปรารถนาเลยพรหม

หลวงพ่ : ถ้าไม่ปรารถนาต้องดึงออกจากหล่มนี้ ถ้านี้สบายๆ ก็พรหมไง จิตเป็นหนึ่งใจ แล้วถ้าไม่ดึงจากหล่มนี้นะ นี่ก็ปฏิบัติธรรมใช้ไหม นี่นักปฏิบัติ... ตายลงก็เกิดเป็นพรหม

โยม ๑ : มันเป็นโลกียพรหมด้วย มันไม่ใช่พรหม

หลวงพ่ : อ้าว.. แล้วจะเอาหรือไม่เอาละ ถึงบอกว่าต้องดึงจิตเราออกไป แล้วเวลาทำอย่างนี้ เราเคยคิด เราเคยทำนะเหนื่อยมาก เราอดอาหาร แล้วพอมันอดอาหารแล้วพยายามลากออกไป อย่างนี้ โอ้โฮ.. แบบว่าเหมือนวัวลากเกวียนไป เต็มทีเลย

โยม ๑ : ตอนนี้สังขารมันไม่ไหว อดอาหารมันจะเป็นลม มันอดไม่ไหว

หลวงพ่ : ไม่ต้องอด! ไม่ต้องอด เพียงแต่ดึงความรู้สึกอันนี้ ให้ออกจากอันนี้ไป มันจะไม่ดึงไป เพราะพอจิตมันคือ พอมันเคยชิน แล้วมันสุข มันพอใจแล้ว และพอมันจะออกไป นี่เหมือนเด็กเลย ให้ออกทำงานมันไม่ไปหรอก ภูจะนอนในห้องแอร์ภูนี่แหละ เย็นสบาย.... อย่างนั้นก็เกิดเป็นพรหมนั่นไง ดึงมันออกมา!

ฮิ! ข้อเท็จจริงเป็นอย่างนี้ แต่เวลาถ้าปฏิบัติทั่วไป ก็คนทำได้เท่านี้ก็ว่าเก่งแล้ว ตอนนี้เวลาโยมทำมานี้ โยมติดมาอย่างนี้มา ๒๐-๓๐ ปีแล้ว เห็นไหม ที่เราพูดนี้เราเห็นใจนะ! ที่เราพูดนี้เราเห็นใจ

“เพราะเวลาการแก้จิตนี้มันทุกข์ยาก”

โยม ๑ : โอ้โฮ.. ท่านอาจารย์ มันยากมาก... การปฏิบัติธรรมนี้มันยากจริงๆ เลย

หลวงพ่ : ไซ้! ทำงานข้างนอกก็ทุกข์อยู่แล้ว แล้วการปฏิบัตินี้มันยาก

โยม ๑ : งานโลกมันยังง่ายนะกะ งานธรรมยากมาก...

หลวงพ่ : แล้วมันคิด! มันคิด มันคิด นี่คิดะคิดเรารู้ว่าคิด แต่ถ้าคิดแล้วนี่พอใจ คิดว่ายอม อันนี้ไง มันก็คิดตลอดไป

ทีนี้พอรู้ว่าคิดแล้วนี่เราจะดึงมันออก ลากมันออก แต่ด้วยความเคยชินใจ เหมือนจริดนิสัยเลย ๒๐ ปีนี้เห็นไหม คนเรานั่ง ๒๐ ปีนะ ลูกขึ้นขาเป้เลย

โยม ๑ : แต่อีกอย่างหนึ่งท่านอาจารย์คะ ที่โยมจับได้ก็คือว่า ไอ้สิ่งที่เราเห็นแล้วว่ามันเกิด แล้วมันก็ดับไป มันไม่มีความหมาย ไม่มีความสำคัญมันหาย แต่ว่าไอ้สิ่งนั้นมันไม่ขาดจากใจเรา แสดงว่าเราเกิดขาดปัญญา... มันไม่ขาดไซ้ไหมคะ

หลวงพ่ : ไม่ขาดๆ

โยม ๑ : ค่ะ ถ้าเป็นปัญญาจริงมันต้องขาดเลยไซ้ไหมคะ มันคาอยู่

หลวงพ่ : ขาด! พอขาดปั๊บนี้ ไซ้.. ง่ายๆ เลย พอขาดสังโยชน์ขาดหลุดปั๊บ! นี่รู้ได้อย่างไรว่าสังโยชน์ขาด ๒ ตัว... รู้ได้อย่างไรว่ากามราคะปฏิฆะอ่อนไป.. รู้ได้อย่างไรว่าสังโยชน์ ๕ ตัว... แล้วสังโยชน์ข้างบนอีก ๕ ตัว เวลามันพริบ! หหมดเลยนี่รู้ได้อย่างไร ถ้ารู้ไม่ได้ อธิบายลูกศิษย์ไม่ได้ และถ้าลูกศิษย์มันภาวนาเป็น มันจะมาถอนหงอกอาจารย์มันนะ ถ้าอธิบายไม่ได้ลูกศิษย์มันจะมาถอนหงอกเลยละ ก็สอนอย่างนี้ๆ มันไม่ใช่ว่าอย่างที่ท่านอาจารย์สอน เสร็จมันอีก

โยม ๑ : ถ้าอย่างนั้นโยมจับกายดีกว่า โยมพิจารณากาย

หลวงพ่ : โยมจะจับอะไรก็ได้ ทำใจให้สบาย ให้เข้มแข็ง แล้วสู້มันไปเรื่อยๆ แล้วคำนี้อีกคำหนึ่งนะ แล้วเวลาโยมปฏิบัติไป ถ้าอาจารย์องค์ไหนเขาจะบอกว่า “อันเก่าถูกแล้ว.. ไปทำให้เหนือๆทำไม” นืออย่าไปฟังเขา! อาจารย์ที่เขาเป็นอยู่ อาจารย์ที่เขาเคยสอนอยู่...

โยม ๑ : แต่กราบเรียนท่านอาจารย์ตรงๆ นะคะ โยมก็ไม่มีอาจารย์องค์ไหน ส่วนใหญ่โยมฟังจากเทพค่ะ โยมนี้ไม่ค่อยได้ไปถามครูบาอาจารย์องค์ไหนนะคะว่าภาวนาอย่างนี้ ไม่เคยมากราบเรียนถามท่านอาจารย์เป็นองค์แรกนะคะเนี่ย

หลวงพ่ : ถ้าอย่างนั้นถ้าพึ่งเทศน์ครูบาอาจารย์นี้จบไว้ ถ้าไม่มีใครมาทำให้เราไขว้เขว

โยม ๑ : ไม่มีฯ ค่ะ

หลวงพ่ : ถ้าไม่มีใครทำให้ไขว้เขวก็ใช้ได้ กลัว.. กลัวเวลานี้ เพราะส่วนใหญ่พระนักปฏิบัติมันจะมหาเรา เราก็อธิบายแล้ว แล้วเขาไปหาอาจารย์องค์อื่น อาจารย์องค์อื่นก็แก้ไปอีกทางหนึ่ง โอ้โฮ.. ญปวดหัวเลย แล้วเขากลับมาว่า อาจารย์แก้แล้วไม่เห็นได้ผลเลย อ้าว.. ญไม่รู้ว่ามีมิ่งนั้น

โยม ๑ : นี่โยมมาเรียนถามท่านอาจารย์เป็นองค์แรกเลย แล้วก็ครั้งหนึ่งโยมเคยถามหลวงตา แล้วก็มาถามท่านอาจารย์นี้ค่ะ แต่ว่าปกติโยมนี่ไม่ได้มีครูบาอาจารย์มาแก้ให้ค่ะ ไม่มี ทีนี้โยมก็ใช้หลักวิธีนี้ค่ะว่า เออ... ดูกาย ดูจิต ใจจิตที่ว่ามันทุกข์ส่วนไหน เราก็วางทุกข์มันไปซะมันก็วางไปได้เรื่อยๆ ๒๐ กว่าปีนี่ ก็เลยทำให้จิตเรานั้นไม่ค่อยติดโลก มันเห็นว่าไม่มีสาระหมดเลย ในโลกนี้หมด แล้วท่านอาจารย์คิดดู เวลานั้นโยมไม่ได้หวังอะไรเลย ทางโลกนี้ไม่มีอะไรหวัง โยมก็เดินทางสายธรรมอย่างเดียวเวลานั้นค่ะ แต่มันเดินอย่างนั้นมันก็... ก็รู้ว่ามันเดินช้า

หลวงพ่ : เดินช้าแล้วตอนนี้เรารู้ตัวแล้ว เราทำของเราได้เราก็ทำไป ใจนี้มันเป็นवासานะ คนเราปฏิบัติง่ายรู้ง่าย ปฏิบัติยากรู้ยากนี้ บัว ๔ เหล่ามันมี! บัว ๔ เหล่ามี มันอยู่ที่คน ไม่ต้องไปน้อยเนื้อต่ำใจ เราจะพูดกับพวกลูกศิษย์ประจำ ว่าสิ่งที่เกิดขึ้นมาจากเรานี้มันเป็นกรรมไง เราทำมาเอง จริตนิสัยพวกเรานี้ มันมาจากที่เราทำทั้งนั้น

ฉะนั้นในปัจจุบันนี้เรามาแก้ไข อย่าไปน้อยเนื้อต่ำใจ ก็ทำมาด้วยมือเราเองไง เราจะน้อยใจกับใครล่ะ ก็เราทำมาเอง แล้วก็มาแก้ไขเอง แล้วในปัจจุบันนี้ เราก็ตั้งใจ.. จงใจ.. แก้ไข.. ทำเพื่อดีกับเรา เนาะ!